

**T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRK EDEBİYATININ HAYALPEREST ÇOCUĞU FANTASTİK
EDEBİYATIN İLKÖĞRETİM (5.6.7.8) KİTAPLARINA
YANSIMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

TUĞBA KAHRAMAN

TEZ DANIŞMANI

PROF.DR. ABDURRAHMAN GÜZEL

ANKARA-2015

**T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRK EDEBİYATININ HAYALPEREST ÇOCUĞU FANTASTİK
EDEBİYATIN İLKÖĞRETİM (5.6.7.8) KİTAPLARINA
YANSIMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

TUĞBA KAHRAMAN

TEZ DANIŞMANI

PROF.DR. ABDURRAHMAN GÜZEL

ANKARA-2015

Tuğba Kahraman tarafından hazırlanan Türk Edebiyatının Hayalperest Çocuğu Fantastik Edebiyatın Ortaokul Türkçe (5,6,7,8) Kitaplarına Yansıması adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Kabul (sınav) Tarihi:...../...../.....

(Jüri Üyesinin Unvanı, Adı-Soyadı ve Kurumu):

İmzası

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Abdurrahman Güzel Başkent Üniversitesi

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Ali Yakıcı Gazi Üniversitesi

Jüri Üyesi : Yard. Doc. Dr. Ahmet Demir Başkent Üniversitesi

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../20....

ÖZET

Türkçe öğretimi, genel olarak belirlenen amaç ve kazanımlara uygun olarak yapılır, bunu yapabilmek ancak doğru seçilen metinlerle mümkündür. Seçilen bu metinler Türkçe öğretiminin temel araçlarıdır. Ortaokul Türkçe kitaplarında yer alan metinler, bir yönüyle amaç ve kazanımlara göre hayal gücünü alabildiğine geniş kullanabilen, yerine kendini koyabilen, nesnel gerçekliği değiştirerek veya bozarak düşsel bir yaşamın oluşturulduğu kurmaca alemde yapılan gizemli yolculuğa davet etmelidir. Bu amaçlar doğrultusunda kitaplarda yer verilecek bir metin türü de fantastik metindir ve bu metinlerin ortaokul ders kitaplarında belirlenen amaç ve kazanımlara ulaşmada bu türe yeterince yer verilmediği gözlemlenmiştir.

Bu araştırmanın amacı; 5,6,7,8. sınıflar Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin incelenmesi ve bu metinlerde fantastik türe belirlenen amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda yer verme durumu araştırılmıştır.

Bu genel amaçtan hareketle şu sorulara cevap aranmıştır.

1. Ortaokul Türkçe öğretiminde kullanılan kitapların içeriği belirlenen amaç ve kazanımlara uygun mudur?
2. Amaç, kazanım ve etkinliklerde hayal kurma, kendini yerine koyma, ben olsaydım... gibi hedef kelimelere yer verilirken kitaplardaki metinlerde bu doğrultuda hazırlanmış mıdır?
3. Fantastik tür nedir, belirlenen amaçlara uygun olduğu ve ortaokul Türkçe kitaplarında amaçlara ve kazanımlara cevap verebildiği halde kitaplarda fantastik türden oluşturulmuş metinlere yer verilmiş midir?

Bu araştırma; ortaokul 5,6,7,8. sınıflar Türkçe kitaplarındaki metinlerde fantastik metin kullanımı içerik analizine tabi tutularak değerlendirilen betimsel bir çalışmadır. Bu araştırma; ilköğretim 5,6,7,8. sınıf Türkçe ders kitapları ve Türkçe çalışma kitapları ile sınırlıdır.

Çalışmanın sonunda ilköğretim 5,6,7,8. sınıflar Türkçe ders kitaplarında fantastik metin türüne yeterince yer verilmediği görülmüştür. İlköğretim 5,6,7,8. sınıflar çalışma kitaplarında da üst düzey düşünmeyi sağlayacak, eleştirel düşünmeye açık etkinliklerin azlığı dikkati çekmiştir. Daha çok metinden çıkarılabilecek etkinlikler yer almaktadır. Kitaplarda yer alan metinlerinde daha çok bilgilendirici nitelikte olduğu öğrencilerin hayal kurma, yerine kendini koyup düşünebilme, eleştirel olma, kendini sorgulama gibi kazanımları sağlayacak metinlere yeterince yer verilmediği görülmüştür.

ABSTRACT

The education of Turkish language can be done in accordance with goals and achievements which appointed generally and this work can carry out with properly chosen texts. These chosen texts are fundamental tools in the education of Turkish language. The texts which take place in secondary schools textbooks of Turkish language ought to invite mysterious travel in the fiction world in where the imagination can be used widely and in which objective reality are changed or disrupted. In the direction of this aims, the another text type which can take place in textbooks is fantastic texts. However, In the aim of reach appointed goals and achievements this type of text doesn't locate in secondary school textbooks.

Key Words: the education of Turkish language, fantastic text, textbooks

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
TABLolar.....	VIII
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM FANTASTİK KAVRAMI.....	3
1.1. FANTASTİK NEDİR?.....	3
1.2. FANTASTİK TÜR İLE MASAL VE BİLİM KURGUNUN FARKLARI.....	5
1.3. FANTASTİK TANIMININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	8
2. BÖLÜM BÖLÜM: 5.,6.,7.,8.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA GÖRÜLEN FANTASTİK METİNLER.....	14

2.1. 5,6,7,8. SINIF KİTAPLARINDA GÖRÜLEN FANTASTİK METİNLER VE METİNLERİN İNCELENMESİ	14
2.1.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Özet.....	14
2.2. ALTINCI SINIF ÇOCUK KİTAPLIĞINDA SABAH TARTIŞMASI ÖZET.....	15
2.3. 5,6,7,8 SINIF KİTAPLARINDA YER ALAN FANTASTİK METİNLERDE ANLATICI	15
2.4. BEŞİNCİ SINIF KÜÇÜK KAR TANESİ METNİNDE ANLATICI.....	16
2.5. ALTINCI SINIF ÇOCUK KİTAPLIĞINDA SABAH TARTIŞMASI METNİNDE ANLATICI.....	17
2.6. 5,6,7,8 SINIF KİTAPLARINDA YER ALAN FANTASTİK METİNLERDE ZAMAN ...	17
2.6.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Zaman.....	18
2.6.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Zaman	19
2.7. 5,6,7,8. SINIF KİTAPLARINDA YER ALAN FANTASTİK METİNLERDE MEKÂN..	20
2.7.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Mekan.....	20
2.7.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Mekan	20
2.8. 5,6,7,8. SINIF KİTAPLARINDA YER ALAN FANTASTİK METİNLERDE ŞAHİS KADROSU.....	21
2.8.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Şahıs Kadrosu.....	21
2.8.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Şahıs Kadrosu.....	22
2.9. 5,6,7,8. SINIF KİTAPLARINDA YER ALAN FANTASTİK METİNLERDE OLAY ÖRGÜSÜ.....	22
2.9.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Olay Örgüsü	22
2.9.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Olay Örgüsü.....	23
2.10. 5,6,7,8 SINIF KİTAPLARINDA YER ALAN FANTASTİK METİNLERDE KURGU	23
2.10.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Fantastik Kurgu	24
2.10.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Fantastik Kurgu.....	24
3. BÖLÜM 5.,6.,7.,8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ FANTASTİK GERÇEK VE GİZEMLİ METİNLER	25

3.1. 5,6,7,8 SINIF KİTAPLARINDA YER ALAN FANTASTİK METİNLERDE FANTASTİĞİN GERÇEK, GİZEMLİ VE DÜŞSÜ DÜNYASI..... 25

3.1.1. Fantastiğin Gerçek, Gizemli ve Düşsü Dünyası	25
3.2. BEŞİNCİ SINIF KÜÇÜK KAR TANESİ METNİNDE FANTASTİĞİN GERÇEK, GİZEMLİ VE DÜŞSÜ DÜNYASI	25
3.3. YEDİNCİ SINIF OĞUZ DESTANI.....	26
3.4. TÜRKÇE EĞİTİMİ VE FANTASTİK	27
3.5. OKUMA METİNLERİNDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER	31
3.6. OKUMA METİNLERİNDE FANTASTİK METİN NEDEN OLMALI	31
3.7. FANTASTİK TÜRÜN KULLANILMASIYLA NASIL METİNLER OLUŞABİLİR.	33

4. BÖLÜM 5.,6.,7.,8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA FANTASTİK DÖRT BECERİ..... 37

4.1. BEŞİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA DİNLEME, OKUMA, KONUŞMA, YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRÜ UYGUN ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ.....	37
4.1.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı	37
4.1.2. Beşinci Sınıf 2.Konuşma Öğrenme Alanı Amaç ve Kazanımlar	42
4.1.3. Okuma Öğrenme Alanı Amaç ve Kazanımlar	47
4.1.4. Yazma Öğrenme Alanı	51
4.1.5. Amaç ve Kazanımlar	55
4.2. ALTINCI SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA DİNLEME, OKUMA, KONUŞMA, YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRÜ UYGUN ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ.....	60
4.2.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı	60
4.2.2. Konuşma Öğrenme Alanı	63
4.2.3. Okuma Öğrenme Alanı	66
4.2.4. Yazma Öğrenme Alanı	69
4.3. YEDİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA DİNLEME, OKUMA, KONUŞMA, YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRÜ UYGUN ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ.....	73
4.3.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı	73
4.3.2. Konuşma Öğrenme Alanı	77
4.3.3. Okuma Öğrenme Alanı	80

4.3.4. Yazma Öğrenme Alanı	84
4.4. SEKİZİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA DİNLEME, OKUMA, KONUŞMA, YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRE UYGUN ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ.....	88
4.4.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı	88
4.4.2. Konuşma Öğrenme Alanı	92
4.4.3. Okuma Öğrenme Alanı	95
4.4.4. Yazma Öğrenme Alanı	99
5. BÖLÜM 5.,6.,7.,8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ FANTASTİK KAZANIMLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	102
5.1. 5,6,7,8. SINIFLAR TÜRKÇE DERSİ AMAÇ VE KAZANIMLAR ETKİNLİKLERİNİN TABLOYA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	102
5.2. ÜST DÜZEY DÜŞÜNMEYE AÇIK, HAYAL DÜNYASINI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK AMAÇLAR VE 5,6,7,8. SINIFLAR ÇALIŞMA KİTAPLARINDA BU AMAÇLARA YER VERME DURUMU.....	103
5.2.1. Beşinci Sınıf.....	104
5.2.2. Altıncı Sınıf	104
5.2.3. Yedinci Sınıf.....	105
5.2.4. Sekizinci Sınıf.....	105
5.3. DİNLEME-İZLEME ÖĞRENME ALANI	106
5.3.1. Öğrenme Alanı: Dinleme-İzleme Amaç ve Kazanımları	107
5.4. AMAÇ İÇİN BEŞİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİ ÖRNEKLERİ	109
5.5. AMAÇ İÇİN ALTINCI SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK ÖRNEKLERİ.....	111
5.6. AMAÇ İÇİN YEDİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	112
5.7. AMAÇ İÇİN SEKİZİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK ÖRNEKLERİ....	112
5.7.1. Konuşma Öğrenme Alanı	114
5.7.2. Öğrenme Alanı: Konuşma Amaç ve Kazanımları	114
5.7.3. Okuma Öğrenme Alanı	116
SONUÇ	128
KAYNAKLAR	131

TABLÖLAR

Tablo1: Beşinci sınıf dinleme-izleme alanı

Tablo2: Beşinci sınıf konuşma öğrenme alanı

Tablo3: Beşinci sınıf okuma öğrenme alanı

Tablo4: Beşinci sınıf okuma öğrenme alanı

Tablo 5: Beşinci yazma öğrenme alanı

Tablo 6: Altıncı sınıf dinleme-izleme alanı

Tablo7: Altıncı sınıf konuşma öğrenme alanı

Tablo8: Altıncı sınıf okuma öğrenme alanı

Tablo 9: Altıncı sınıf yazma öğrenme alanı

Tablo 10: Yedinci sınıf dinleme-izleme alanı

Tablo 11: Yedinci sınıf konuşma öğrenme alanı

Tablo 12: Yedinci sınıf okuma öğrenme alanı

Tablo 13: Yedinci sınıf yazma öğrenme alanı

Tablo 14: Sekizinci sınıf dinleme-izleme öğrenme alanı

Tablo 16: Sekizinci sınıf okuma öğrenme alanı

Tablo17: Sekizinci sınıf konuşma öğrenme alanı

Tablo 18: Sekizinci sınıf yazma öğrenme alanı

Tablo 19: Beşinci sınıf Türkçe ders kitabında yer alan fantastik metin sayısı ve öğrenme alanlarına göre fantastik metne uygun etkinlik sayısı

Tablo 20: Altıncı sınıf Türkçe ders kitabında yer alan fantastik metin sayısı ve öğrenme alanlarına göre fantastik metne uygun etkinlik sayısı

Tablo21: Yedinci sınıf Türkçe ders kitabında yer alan fantastik metin sayısı ve öğrenme alanlarına göre fantastik metne uygun etkinlik sayısı

Tablo22: Sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında yer alan fantastik metin sayısı ve öğrenme alanlarına göre fantastik metne uygun etkinlik sayısı

Tablo 23: Dinleme-izleme alanında belirlenen amaçlar ve 5,6,7,8. sınıflarda toplam etkinlik sayısı ve amaca uygun etkinlik sayıları

Tablo24: Dinleme-izleme alanında belirlenen iki amaç ve amaca uygun beşinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo25: Belirlenen birinci amaç ve beşinci sınıf Türkçe kitabında birinci amaca uygun görülen etkinlikler.

Tablo26: Belirlenen ikinci amaç ve beşinci sınıf Türkçe kitabında ikinci amaca uygun görülen etkinlikler

Tablo27: Dinleme-izleme alanında belirlenen iki amaç ve amaca uygun altıncı sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo28: Belirlenen birinci amaç ve altıncı sınıf Türkçe kitabında birinci amaca uygun görülen etkinlikler.

Tablo29: Belirlenen ikinci amaç ve altıncı sınıf Türkçe kitabında ikinci amaca uygun görülen etkinlikler

Tablo30: Dinleme-izleme alanında belirlenen iki amaç ve amaca uygun yedinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo31: Belirlenen birinci amaç ve altıncı sınıf Türkçe kitabında birinci amaca uygun görülen etkinlikler

Tablo32: Dinleme-izleme alanında belirlenen iki amaç ve amaca sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında uygun etkinlik sayıları

Tablo33: Belirlenen birinci amaç ve altıncı sınıf Türkçe kitabında birinci amaca uygun görülen etkinlikler

Tablo34: Belirlenen ikinci amaç ve altıncı sınıf Türkçe kitabında ikinci amaca uygun görülen etkinlikler

Tablo 35: Konuşma öğrenme alanında belirlenen amaçlar ve 5,6,7,8. sınıflarda toplam etkinlik sayısı ve amaca uygun etkinlik sayıları

Tablo36: Konuşma öğrenme alanında Meb'in etkinlik örnekleri

Tablo37: Okuma öğrenme alanında belirlenen amaçlar ve 5,6,7,8. sınıflarda toplam etkinlik sayısı ve amaca uygun etkinlik sayıları

Tablo38: Okuma öğrenme alanında belirlenen üçüncü amaç ve amaca uygun beşinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo39: Okuma alanı için belirlenen üçüncü amaç ve beşinci sınıf Türkçe ders kitabında amaca uygun etkinlikler

Tablo 40: Okuma öğrenme alanında belirlenen üçüncü amaç ve amaca uygun altıncı sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo41: Okuma alanı için belirlenen amaçlar ve altıncı sınıf Türkçe ders kitabında amaca uygun etkinlikler

Tablo 42: Okuma öğrenme alanında belirlenen üçüncü amaç ve amaca uygun yedinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo43: Okuma alanı için belirlenen amaçlar ve altıncı sınıf Türkçe ders kitabında amaca uygun etkinlikler

Tablo44: Okuma öğrenme alanında belirlenen üçüncü amaç ve amaca uygun sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo45: Okuma alanı için belirlenen üçüncü amaç ve sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında amaca uygun etkinlikler

Tablo46: Yazma öğrenme alanında belirlenen amaçlar ve 5,6,7,8. sınıflarda toplam etkinlik sayısı ve amaca uygun etkinlik sayıları

Tablo47: Yazma öğrenme alanında belirlenen dördüncü amaç ve amaca uygun beşinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo48: Yazma alanı için belirlenen dördüncü amaç ve sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında amaca uygun etkinlikler

Tablo49: Yazma öğrenme alanında belirlenen dördüncü amaç ve amaca uygun altıncı sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo 50: Yazma öğrenme alanında belirlenen dördüncü amaç ve amaca uygun yedinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo51: Yazma alanı için belirlenen dördüncü amaç ve yedinci sınıf Türkçe ders kitabında amaca uygun etkinlikler

Tablo52: Yazma öğrenme alanında belirlenen dördüncü amaç ve amaca uygun sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo53: Yazma öğrenme alanında belirlenen beşinci amaç ve amaca uygun sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo54: Yazma alanı için belirlenen beşinci amaç ve beşinci sınıf Türkçe ders kitabında amaca uygun etkinlikler

Tablo55: Yazma öğrenme alanında belirlenen beşinci amaç ve amaca uygun altıncı sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo56: Yazma öğrenme alanında belirlenen beşinci amaç ve amaca uygun yedinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

Tablo57: Yazma öğrenme alanında belirlenen beşinci amaç ve amaca uygun sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında etkinlik sayıları

GİRİŞ

Dil eğitiminde metin kullanımı çok önemlidir. Çünkü dil eğitimi metin merkezli olarak gerçekleştirilir. Bu çalışmanın amacı, ortaokul ders kitaplarındaki metinlerden yola çıkarak Türkçe ders kitaplarındaki metin seçimini, fantastik öğeler içeren metin kullanımı açısından değerlendirmektir. Değerlendirmede “içerik analizi” kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda metin seçimi yapılırken fantastik türün önemi ve fantastik metin türünün de ders kitaplarında yer almasının önemi ortaya koyulmuştur.

Eğitimde, özellikle dil eğitiminde, metinlerin yeri çok önemlidir. Çünkü dil eğitimi, büyük oranda metinler merkezinde gerçekleştirilmektedir.(Çeçen ve Çiftçi,2007:39-49). Türkçe derslerinde temel kaynak olan ders kitabı, öğretmenden sonra en önemli araç konumundadır. Bu sebeple hedeflenen kazanımlara ulaşmada Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin niteliği ve öğrenme-öğretmen sürecinde nasıl kullanıldığı son derece önemlidir. (2003:151-153).

Ders kitaplarının geçmişi, tarihin çok eski dönemlerine kadar uzanır. M.Ö. 3000’li yıllarda yapılan matematik, gramer derslerini ve basit çizimleri kil tabletler dünyanın en eski kitapları olarak bilinmektedir.(Akt.Yalçın,1994). Ders kitapları eski çağlardan günümüze kadar çok önemli değişiklikler geçirmiştir. Özellikle 1450’li yıllarda matbaanın icadından sonra büyük bir gelişim gösteren kitap endüstrisi, iletişim ve bilgi teknolojilerine paralel olarak sürekli bir değişim ve gelişme içindedir.

Özbay(2000) tarafından yapılan bir araştırma, Türkçe öğretmenlerinin derslerini büyük oranda (%94.4) ders kitabına bağlı kalarak işlediklerini ortaya koymuştur. Bu araştırmaya göre ders kitabı dışında yardımcı malzeme olarak dergi, gazete ve görsel-işitsel araçları kullanan öğretmenlerin oranı %5.5’tir. Yalçın’a (1996:24-27) göre ders araç ve gereçlerinin sınırlı olmasından dolayı derslerini büyük oranda ders kitaplarına bağlı kalarak anlatmaktadır.

Eren (1994) ve Kayman (1997) tarafından yapılan araştırmalar, öğretmenlerin 1981 programına göre hazırlanan Türkçe ders kitaplarının, öğrenme-öğretme süreci, dil

becerilerinin kazandırılması, metinle ilgili sorular ve alıştırmalar, görsel öğeler vb. bakımından programın amaçlarına uygun olmadığını düşündüklerini ortaya koymuştur.

Türkçe ders kitaplarının, öğrenme-öğretme süreci, dil becerilerinin amaçlarına uygun olmaması, metinle ilgili sorular ve alıştırmalar, görsel öğeler bakımından programın amaçlarına uygun olmamasının yanı sıra 5,6,7,8. sınıfların Türkçe dersi amaç ve kazanımlarına da uygun olmadığı görülmüştür. Örneğin bu amaçlar ve kazanımlar arasında yer alan maddelerden;

- Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
- Dinlediklerinde/ izlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.
- Etkinlik: Yerine geçme: Öğretmen tarafından olaya dayalı bir konu seçilerek sınıfta anlatılır. Öğrenciler “Ben olsaydım...” düşüncesinden hareketle olayı kendine göre yeniden yorumlar.

gibi maddelerin amaç ve kazanımlarına uygun metin sayısı azdır, oysa öğretim programının başarıyla uygulanabilmesi için, programın vizyon ve amaçlarına uygun ders kitaplarının ve bu kitapların içinde bu amaç ve kazanımlara uygun metin oluşturulması vazgeçilmez koşullardan biridir.

Yukarıda sıralanan maddelere uygun metin türü ortaokul Türkçe ders kitaplarında sınırlı sayıdadır. Bu kitaplarda sıralanan amaç ve kazanımlara uygun, ancak eksikliği hissedilen metin türü *Fantastik türdür*.

Fantastik tür, genel anlamda dünyada temsili imkansız olanı içeriği haline getiren, sınırsız bir hayal gücüyle meşgul olan, gerçeği bozan, yadırgatan, bilinenin ötesine geçen, kabullenilmiş gerçeği, gerçek diye bilineni ve yerleşik edebi kuralları yerinden eden ve tüm yaptıklarına açıklama getirmeyen ama yine de bir şekilde okuma süresi boyunca okurunu ikna edebilen ve okurundan yüksek bir zihinsel katılım talep eden bir edebi tür olarak tanımlanır. Bu anlamda fantastik bir anlatı, epistemolojik ve ontolojik sınırları zorlar.(Aslan,2012:251)

1. BÖLÜM

1.1. Fantastik Nedir?

Günümüz insanı gelişen teknoloji ve modern hayatla birlikte yalnızlaştı. Günlük hayatın sıkıntıları, zor olan geçim koşulları, ilerleyen teknolojik gelişmelerle birlikte insanlar gündelik hayatın sıkıntılarından kurtulma yollarını ararken sıradan günlük olayların aksine olağanüstü olayların yaşandığı filmler, kitaplar çok satılır oldu. Bilinçaltının da sunulduğu masallara yaklaşan modern fantastik anlatılar son zamanlarda oldukça fazla okuyucu buldu. Masallarla modern fantastik anlatılar arasındaki benzerliklere baktığımızda her ikisinin de aslında insanın ruhsal dünyasıyla alakalı dışavurumun bir sonucu olduğunu görürüz. Her ikisi de gerçektışı görülen olaylarla, insanın ruhsal dünyasının yapısını açığa vururlar. Tıpkı masallar gibi fantastik alışılmış kabullerini ve gerçek anlayışını sarsar. Masallar ilk okunuşta olağan üstü olaylarla karşılaşır. Masalların daha ilk başından da okuyucu sıra dışı bir anlatımla karşılaşılır. Benzer türler gibi görülen bu özelliklerin aksine birbirine çok yakın duran bazı anlatı türlerinde aslında belirgin çizgilerle ayrılıklar görülür. Bu da fantastiğin aslında komşu türleri arasından sıyrılabilmesini sağlar. Aslında masallar fantastik öğelerin yer verildiği eğitici, öğretici, eğlendirici anlatım biçimleridir.

Fantastik sözcüğünün etimolojisi, Latince bir sıfat olan fatasticum kelimesine dayanmakla birlikte, Yunanca ‘‘görünür kılmak’’ anlamına gelen phantasein fiilinden türetilir. Fantastik kelimesinin sözlük ve ansiklopedilerdeki anlamları ise şöyledir.

1.Gerçekte olmayan, gerçek olmayan düşlemsel, hayalî: Fantastik unsurlar 18. yüzyıldan başlayarak Fransa’da gelişen bir yazın türü. (Türkçe Sözlük; 1998).

2. Fantastik, fantezi ile meydana getirilmiş olan anlamındadır. Son yüzyılda hayal gücünün serbestçe işlediği sırada, bu, zihne gelenlerin uyandırdığı bir fikrin harikalı olarak anlatıldığı orijinal bir şekil almıştır. (Özön; 1954).

3. Hayalî. Hayret verici, inanılmayacak. Cin ve perilerin bulunduğu yer. Hayal gücünün serbestçe işleyerek fantezi ile meydana getirilmiş eser. Sanatçının zevk ve

arzusuna göre zihne gelenlerin uyandırdığı bir fikri harikali olarak anlatma. (Karaalioğlu,1969).

4. Hayal ürünü, gerçek olağan dışı olayları, kişileri konu edinen edebiyat nitelendirmede kullanılır. (Özkırımlı;1984).

5. Fransızca fantastique kelimesinden türeyen bir isim. 18. yüzyıldan itibaren Fransa'da gelişen edebiyat türü. (Meydan Larousse; 1973).

Görüldüğü gibi fantastik tür kabul görüp sözlük ve kitaplarda yer aldığı gibi tanımlamalarında çeşitlilik görülür türün tam anlamı üzerinde bir uzlaşma söz konusu değildir. Çünkü fantastik kendi has özellikleri gereği başka bazı türlerle ortak özellikler gösterir. Fantastik değişen hayat ve toplum şartlarına göre farklılıklara uğrar.

Örneğin; Kurt adam, vampir, hayalet, canavarlar vs. ile doğaüstünün varlığını göstermeye çabalayan geleneksel fantastiğin amacı açıktır. Kuşkusuz her dönemde vampir, canavar öyküleri vardır. Bununla birlikte robot, biyoteknolojiler, nükleer tehditler, uzay teknolojilerinin sonucu olarak korkularımızın nedenleri gibi, artık kaynakları da değişmiştir. Genetik hileli yönlendirmeler, kopyalama, yapay zekâ ve makinelerin insanlara üstünlüğü vs. güncel korkularımızı besler. (Ertekin, 2007:36).

Günümüzde yazılan fantastik kitaplar, gösterime giren fantastik kurgulu sinema filmlerine bakıldığında bu film ve kitaplarda kurt adam, vampir gibi varlıkları görmeyişimiz de aslında değişen dünya koşulları ve fantastiğin de canlı bir varlık gibi bu değişime ayak uydurduğunu gösterir. Fantastik için her ne kadar diğer bazı türlerle ortak özellikler görülür denilse de türün önemli temsilcilerinden olan Todorov, bu türe ait bazı komşu kategorilerden farklılıklarını ortaya koymuştur.

Fantastik metinleri fantastik kılan öncelikli özellik Todorov'a göre, "Kararsızlık"tır. Anlatılan olay(lar) gerçek midir, yoksa yanılsama mı? Bu soru şöyle de ifade edilebilir: Anlatılan şeyler bildiğimiz gerçekliğin yasalarıyla açıklanabilir mi, yoksa büsbütün başka bir gerçeklik alanına mı aittir? Fantastik, bu soruyu cevaplandırmada düşülen kararsızlık kadar sürer. Eğer soruya kolayca cevap verebiliyorsak, okuduğumuz metin başka bir türe, Todorov'un "tekinsiz" adlandırdığı türe geçmişizdir. İkinci cevapsa bizi yine

başka bir türe, ‘olağanüstü’nün alanına götürür. Fantastik, bu iki komşu türden farklılığıyla belirlenir. İkisinin arasındaki geçiş bölgesidir. (Todorov,2004:7).

Fantastik bazen doğaüstü ve bilimkurgu ile aynı gibi görülür. Bu türler arasında da benzer olan ve ayrılan özellikler vardır. Ele alınan metinlerde doğaüstü anlatılarda geçen zaman ile fantastik anlatılarda geçen zaman aynı değildir. Yine anlatıların sonuç bölümlerinde de farklılıklar görülür.

Doğaüstü anlatılarda ise zaman “evvel zaman içinde...” ile başlar ve hiçbir şey gerçek değildir. Fantastik anlatıda zamansal imler çoğunlukla bugün şimdidir. Anlatı sonları da farklıdır; doğaüstünde prens prensesle evlenir, mutlu sona ulaşır. Fantastik anlatıda ise son çoğunlukla ürkünçtür. Dünya aynı dünya kalırken, olup bitende bir değişim söz konusudur. (Ertekin, 2007:37).

Doğaüstü ve fantastik özelliklerinden yola çıkarak, doğaüstü için Kül Kedisi masalını, fantastik için Kafka’nın Dönüşüm romanını bu türlerin farklılıkları açısından düşünüldüğünde Kül Kedisi evvel bir zaman içinde geçer. Dönüşüm de ise anlatılanlar daha belirgin bir zamandır şimdi şuan gibi yaşanan olay zamanı daha belirgindir. Masal boyunca üzülen Kül Kedisi masalın sonunda mutlu son yaşar. Prens ile evlenir masal mutlu sonla biter. Dönüşümde ise Gregor durup dururken böceğe dönüşmüştür. Belleği ve anıları aynı, önceki gibi düşünebilmeyi sürdüren içi bir insan gibidir fakat dış görünüşü koca bir böcektir. Dönüşümün sonunda ise dünya yine aynı dünyadır fakat işe yaramayan Gregor ailesi tarafından dışlanmış, ailesi evlenecek olan kız kardeşine yoğunlaşmıştır, Gregor ise odasında ölü bulunmuş çoktan çöpe atılmıştır. Kül Kedisinin aksine ürkütücü bir sonla biter.

1.2. Fantastik Tür ile Masal ve Bilim Kurgunun Farkları

Fantastik anlatı ile bir diğer benzer anlatı türü olarak kabul edilen bilim kurgu da aslında birbirinden farklı özellikler gösteren türlerdir. Fantastik Yazın Nedir adlı metinde Fantastiğin Aydınlanma Çağına ve usçuluğa tepki olarak doğduğu bilim kurgunun da 18.

yüzyıl sonunda ortaya çıktığından bahsedilir ve her iki türün ayrımı için şu açıklama yapılır:

Aralarındaki farklılık ise hemen kendisini gösterir: bilim-kurgu olaylara mantıklı bir açıklama getirerek, usu, bilimi, teknolojiyi ön plana çıkarır. İnsanı bilim karşısında bir yere koyar. Oysaki fantastik insanı kendi kendisiyle karşı karşıya getirir. Fantastik anlatı okurun kendisini tanıyıp tanımadığı sorusunu sormaya iter. Bu nedenle, okurun kendisini anlatı kişisiyle özdeşleştirebilmesi için çoğunlukla ben öyküsel anlatı tercih edilir. Trajedinin arınma (catharsis) olgusunda olduğu gibi fantastik *ben* ile dış dünya arasındaki uyumsuzluktan kaynağını alır ve beslenir. Böylece, okur ister tanık ister kurban olsun, kişinin hislerini duyumsar ve anlatı örgüsü içinde kendisine yer bulur. Anlatının etkili olması için genellikle bu yol tercih edilir. Amacı ise bellidir: basmakalıpları, alışlagelmiş altüst etmek; “öküzün altında buzağı aramak yerine buzağı altında öküzü aramak!” Buna koşut olarak, okura sınırlarını zorlamasını telkin etmek, bilinmeyenle karşı karşıya bırakmak ve kişinin kendisini aşmasını sağlayarak farklı boyutları duyumsatmaktır. (Yılmaz,2011:1315-1328).

Fantastik anlatı türü masal türünden de farklılıklar gösterir.

İyilerin ve kötülerin bariz bir şekilde konumlandığı masal metinlerinden farklı olarak, fantastik anlatılarda karmaşık ruh dünyası ile birçok açıdan meçhul olan insanın niyet ve yönelimleri doğrudan bir değerlendirme ile verilmez. Fantastik metinlerde, çok tanıdık gelen durumlara yüklenen özel anlamlarla hedeflenen eleştiriyi, okuyucunun sezmesi beklenir. (Yılmaz,2011: 1315-1328).

Fantastik ile doğaüstü, bilim kurgu, masal gibi türler birbirlerine çok yakın türler hatta çoğu zaman aynı gibi görünse de keskin çizgilerle birbirinden bu şekilde ayrılırlar. Her doğaüstü ögesinin yer aldığı yazınsal bir metin fantastik tür olmadığı gibi her korku unsurunun yer aldığı metinlerde fantastiktir demek bu açıdan doğru olmayabilir.

Fransa’da fantastik yazının ilk ve büyük kurucularından biri olarak kabul edilen Pierre Georges Castex Le Conte Fantastique en France de Nodier a Maupassant adlı yapıtında fantastiği şöyle açıklar:

Gerçekte fantastik, tinin tedirginliğini içeren söylencesel anlatılar ve peri masallarının uzlaşımsal kurgusuyla karışmaz. Aksine fantastik, gerçek yaşam alanına gizemin girişiyle belirginleşir; genel olarak kâbus ya da delirme durumlarında, korkuları ya da iç sıkıntılarını yansıtan bilincin çarpık durumlarına bağlıdır. (Ertekin, 2007:38).

Roger Caillois'e göre ise; " Fantastik, doğaüstü evrensel tutarlılığın bir kopuşu olarak ortaya çıkar. Burada olağanüstü şeyler, yasaların o zamana kadar değişmez ve kesin olduğu bir dünyanın tutarlılığını kıran, tehditkâr yasak bir saldırı olurlar" der. (Ertekin, 2007:38).

Louis Vax L'art et la Litterature Fantastique (1906) adlı yapıtında ise "fantastik anlatı (...) yaşadığımız gerçek dünyada varlığını sürdürürken, ansızın açıklanamaz olanın karşısına bizim gibi insanları koyar" der. (Ertekin, 2007:39).

Biçimcilik çerçevesinde fantastiğe dair evrensel bir yapı ilkesi bulmaya çalışan Joel Malrieu Le Fantastique'de (1992) ise kişi ve görüngü diye öykülemeye değin iki öğeyi işin içine sokar: "fantastik anlatı ister doğaüstü, ister içsel ya da dışsal olsun olmasın kişinin görüngüyle karşılaşmasına dayanır" der. (Ertekin, 2007:39).

Bulgar asıllı Fransız Biçimci Todorov fantastik türü dizgeleştirir: " tümüyle kendimize ait tanıdığımız, şeytan, vampirleri, perileri olmayan bir dünyada öyle bir olay meydana gelir ki, o bildiğimiz dünyanın yasaları bunu açıklamaya yetmez. Olayı algılayan kişi iki olanaklı çözümden birisini benimsemek zorundadır; ya duygulardan kaynaklanan bir yanılsama, düş gücümüzün yarattığı bir şey söz konusudur ve o zaman yasalar olduğu gibi kalır ya da olay gerçekten oluşmuştur, gerçekliğin bir parçasıdır. İşte o zaman bu gerçekliği bizim bilmediğimiz yasalar yönetir. (...) Fantastik bu kararsızlık süresinde yer alır; yanıtlardan herhangi birisini seçtiğimiz anda fantastikten uzaklaşarak komşu bir alana, ya tekinsiz ya da doğaüstü türlerin alanına girmiş oluruz. Fantastik, kendi doğal yasalarından başka yasa tanımayan bir öznenin görünüşte doğaüstü bir olay karşısında yaşadığı kararsızlıktır" (Todorov,2004:31)

Fantastiğe getirilen tanımların çeşitliği göz önünde bulundurulduğunda, türle ilgilenen yazar ve kuramcıların fantastik türün varlığını kabul etmelerine rağmen ortak bir tanımda bulaşamadıkları görülür. Pierre Georges Castex fantastik anlatı tanımında fantastiği peri masallarından ayırır, gerçek yaşamın gizemiyle bir tutar. Gerçek hayatta insanın yaşadığı bunalımlar, korkular, iç sıkıntılarının fantastiği ortaya çıkardığını savunur.

Roger Caillois ise, fantastiğin var olan evrensel tutarlığın sınırlarını doğaüstü ile kırdığını düşünür. Fantastik için doğaüstü gereklidir ancak aynı şeyler olduğunu söylemez. Bu tutarlılığı doğaüstü ile bozan, kıran fantastik tehditkâr bir hâl alır. Louis Vax ise; Pierre George Castex gibi fantastiği gerçek yaşamda arar. Fantastiği insanların gerçek hayatta birden karşısına çıkan açıklanamaz olaylar diye nitelendirir. Bu üç fantastik tanımı gerçek hayatta görülme, doğaüstü ile açıklanabilme gibi özellikler açısından ortak görünür.

Joel Malrieu ise fantastiğe farklı bir bakış açısı getirir. Fantastik, doğaüstü gibi dışsal olaylarla açıklansın açıklanmasın insanın iç durumundan kaynaklansın ya da kaynaklanmasın tamamen kişinin iç görüşüyle ilgilidir. Fantastiği ortaya çıkaran bizim iç görüşümüzdür. Todorov'un fantastik tanımı Louis Vax'ın tanımına yakındır, gerçek hayatta öyle bir olay meydana gelir ki, bilinen yasalar bu durumu açıklayamaz. Louis Vax da yaşadığımız gerçek dünyada varlığımızı sürdürürken ansızın açıklanamaz olayların karşısına kaldığımız durum ile ifade eder.

1.3. Fantastik Tanımının Karşılaştırılması

Todorov fantastiği olayları karşısında sergilediğimiz tutumun durumu değiştireceğini söyleyerek diğer tanımlardan farklı bir yaklaşım sergiler. Todorov'a göre gerçek hayatta karşılaştığımız bu açıklanamaz olaylar karşısında sergilenen tutum fantastik için önemlidir. Olayı algılayan kişi iki çözümden birini benimsemek zorundadır. Ya düş gücümüzden kaynaklıdır karşılaştığımız olay ya bir yanılsamadır ya da yasalar doğrultusunda gerçekten olmuştur, bu durumsa işte o zaman gerçekliği bizim bilmediğimiz bu yasalar yönetir. Fantastik Todorov'a göre işte bu "kararsızlık" süresinde yer alır. Bu cevaplardan birini seçtiğimiz anda fantastikten uzaklaşırız ya tekinsiz ya da doğaüstünün

alanına girmiş oluruz. İşte Todorov’a göre de fantastik doğüstü bir olay karşısında kendi yasalarından başka yasa tanımayan bir özenin yaşadığı kararsızlıktır.

Şekil 3:

Saf - Tekinsiz	Tekinsiz- Fantastik	Olağanüstü-Fantastik	Saf - Olağanüstü
----------------	---------------------	----------------------	------------------

(Todorov, 2004:50)

Bu tabloya göre, kurgudaki olağanüstü olaylar kurgunun sonunda akıl ve mantık dahilinde açıklanabiliyorsa kurgu tekinsiz türe dâhil olur. Okuyucu olağanüstü olayların gerçeküstü olduğu konusunda bir şüpheyne, kuşkuya kapılmıyorsa, mantıklı bir açıklama getiremiyorsa, bir kabullenme söz konusudur kurgu olağanüstü türe girer. ‘İşte fantastik bu olağanüstü ve tekinsiz türün arasında bir yerdedir. (Todorov, 2004:50)

Yanıtlardan herhangi birini seçtiğimiz anda fantastikten uzaklaşarak komşu bir alana, ya tekinsiz ya da olağanüstü türlerin alanına girmiş oluruz. Fantastik, kendi doğal yasalarından başka yasa tanımayan bir özenin görünüşte doğüstü bir olay karşısında yaşadığı kararsızlıktır. (Todorov, 2004:32).

Todorov’un bir kurgunun fantastik olabilmesi için önemli gördüğü üç ölçüt vardır:

1. Okuyucunun gerçeklik konusunda şüpheyne düşmesi, fantastik ve olağanüstülüğün sınırı okuyucunun okuma işlevi sırasındaki kararsızlığı noktasında çizilir.
2. Eserde herhangi bir kahraman gerçeklik konusunda şüpheyne düşer.
3. Metin şiirselliğe ve alegoriye kapalıdır.

Buna göre Todorov’un belirlediği ilk fantastik ölçütü: Okuyucunun metni alımlarken, anlatının dünyasının gerçekliği sınırında şüpheyne, belirsizliğe düşmesidir. (Todorov,2004:32). Okuyucunun eserde yaşananlara sürekli bir şüpheyne yaklaşması yaşananların gerçek mi düş mü olduğu sorusu fantastiği canlı tutar. Yaşanan şüphenin sona ermesi sonuçta bir cevaba ulaşılması fantastiği tekinsiz ya da olağanüstü türe yaklaştırır.

İkinci özellik de ise bir eseri okuyan bir okuyucu bir kararsızlık hali yaşamasa da okuduğu kitap da şüpheyne, kararsızlığa düşen bir kahramanla özdeşim kuruyorsa bu kararsızlık ve şüphe halini kahramanla birlikte yaşar. Doğrudan şüpheyne kapılmayan okuyucu eserdeki kahramanla özdeşim kurarak dolaylı yoldan şüpheyne kapılır.

Todorov’a göre fantastik anlatı metin düzleminde gerçekleşir. Metin düzleminde olağanüstü olayların kurgulanmasıyla oluşur. Şiir ve alegori fantastik anlatı için uygun değildir.

20.yüzyıla dek fantastiğin tanımı konusunda ortak bir tanım oluşmadı. Bir tür olarak fantastiğin tanımı çoğu kez yapılamaz. Fakat kuramcılarının birçoğunun benimsediği tanım Todorov’a aittir. Todorov fantastiği bir tür olarak kabul eder. Yapısalcı bir yaklaşımla incelediği fantastiğin oluşabilmesi için bazı ölçütleri gerekli kılar. Todorov’a göre fantastik olağanüstü ile tekinsizin arasında yer bulur. Fantastiğin tanımını yapan diğer isimlerin tanımı da Todorov’un tanımına çok yakındır ancak bazı yönlerden ayrıldığı da görülür.

FANTASTİK	FANTASTİK
TODOROV	CASTEX
“...tümüyle kendimize ait tanıdığımız, şeytan, vampirleri, perileri olmayan bir dünyada öyle bir olay meydana gelir ki, o bildiğimiz dünyanın yasaları bunu açıklamaya yetmez.	“Mitolojik anlatıların ve peri masallarının geleneksel uydurmacılığından farklıdır.” “ Gerçek yaşam çerçevesine gizemin zorla dâhil edilmesidir. “

FANTASTİK	FANTASTİK
TODOROV	VAX
“Fantastik, kendi doğal yasalarından başka yasa tanımayan bir öznenin görünüşte doğaüstü bir olay karşısında yaşadığı kararsızlıktır”	“Bizim gibilerin gündelik hayatta açıklanamaz olanla aniden karşılaşmamızı sağlar. “

FANTASTİK	FANTASTİK
TODOROV	LOVECRAFT
TODOROV ve LOVECRAFT “şüphe” konusunda ayrılır. LOVECRAFT “Okuyucu olağanüstü ile karşılaşınca korku ve dehşete kapılmalıdır.” TODOROV “Okuyucu olağanüstü olayların gerçeküstü olduğu konusunda bir şüpheye, kuşkuya kapılmalıdır.”	“Alımlayıcı, olağanüstü ile karşılaştığında, korku ve dehşete kapılmasıdır. Fantastik okuyucuyu, karanlık ve gizemli mekânları, hayaletler, periler gibi tabiat üstü varlıkları ile dehşete düşüren gotik romanın devamıdır.”

Türkiye’de Berna Moran fantastiği tanımlarken Todorov’dan yola çıkmış, ancak fantastiği Todorov’un tanımının dışına çıkararak geniş bir anlamda kullanmıştır:

Gerçekliğin mekân, zaman, karakter kavramlarını, canlı cansız ayrımını tanımayan ve bildik dünyamızın ötesinde alternatif bir dünya içine katan anlatıların tümüne verilen addır. (Moran,2007).

Berna Moran Fantastiği Todorov’un sınıflandırmasından farklı olarak daha geniş anlamda ele almasını şu şekilde açıklar.

“Terminolojide bu değişikliği yapmanın nedeni Todorov’un ‘fantastik’ dediği yani sona kadar kararsızlık sergileyen türe Türk edebiyatında rastlanmaması ve buna karşılık günümüz dünya ve Türk edebiyatında yazılan kimi fantastik romanlara Todorov’un sisteminde yer bulunmaması. Bu durumda fantastik terimini dar değil geniş anlamda kullanmanın daha uygun olacağını düşündüm.” (Moran, 2007:60).

Berna Moran’a göre Türk ve dünya edebiyatında olağanüstü olaylar karşısında sonuna kadar kararsızlığın yaşandığı durumlara rastlanmamaktadır. Todorov’un fantastik tanımını belirsiz fantastik olarak adlandırır. Berna Moran’a göre fantastik üç ayrı kola ayrılır. Olağan dışı, garip ve belirsiz fantastiktir. Olağanüstü bir açıklama gerektirmez,

sorgulanmadan anlatılarda olağanüstü öğeler kabul edilir. Garip türü ise anlatının sonunda belirginleşir. Gerçeküstü pek çok olay aldatmacadan ibaretse ve bunu kahramanla beraber biz de anlarsak tekinsiz türün sınırlarına girmiş oluruz.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Gulyabani adlı romanını garip türüne dâhil eder. Romanda Muhsine Hanım yaşadığı olaylar başlangıçta doğaüstü varlıklarla açıklanır. Sonuçta olağanüstü gibi görülen olaylar aslında aldatmaca olduğunu romandaki kahramanlar ve okuyucu anlar. Böylece Berna Moran'ın fantastiği tanımlarken belirlediği üç bölümden garip türüne girer. Berna Moran'a göre Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın böyle bir konuyu seçmesini nedeni, halk arasında yaygınlaşan boş, batıl inançları eleştirmektir. (Moran, 1998).

Nurullah Çetin, Roman Çözümleme Yöntemi eserinde fantastik romanı sahici ve uydurma fantastik roman olmak üzere ikiye ayırır. Sahici fantastik romanda olağan dışı dünya gerçek gibi görülür. Uydurma fantastikte de fantastik dünya sunulur; ancak eserin sonunda bunun gerçek dünyanın fiziki kurallarına uygun bir şekilde düzenlenmiş bir oyun ve hile olduğu anlaşılır. (Çetin, 2003).

Berna Moran ve Nurullah Çetin'in de fantastik tanımlarına baktığımızda fantastiğin sınırları belirlenmiş bir tür olarak tanımlanamadığı konusunun Türk edebiyat dünyasında da var olduğu görülür. Berna Moran'a göre Todorov fantastik tanımı yaptığı dünya ile günümüz dünyası farklı özellikler göstermektedir. Her anlatıda kararsızlığa düşülemeyeceği gibi günümüzdeki gerçekliğin algısında da değişme vardır. Nurullah Çetin ise fantastiği olağan dışının kabul edildiği fantastik türü bu ,sahici fantastiktir, ve aslında olağandışının kabul ediliyormuş gibi gösterilip de aslında sonunun fiziki gerçeklere bağlanmış fantastik anlatı diye iki kısma ayırmıştır. Bu da uydurma fantastiktir. Burada sahici ve olağanüstü, uydurma ve tekensiz türler birbirine yakın durmaktadır. Tekensizde de uydurma gibi öykü boyunca doğaüstü gibi görünen olaylar sonda mantıklı bir açıklamaya kavuşur.

TODOROV	NURULLAH ÇETİN
OLAĞANÜSTÜ	SAHİCİ
TEKİNSİZ	UYDURMA

Görüldüğü gibi fantastik türün tanımı konusuna bir sınır getirmek ve tek bir tanım oluşturmak zordur. Bu tanımlarda da yola çıkarak fantastik için söylenebilecek bir açıklama şöyle olabilir: Sınırsız bir hayal gücü gerektiren, bilinen gerçekliği bozan bunu yaparken de bir açıklama getirme gereği duymayan ancak okuma sürecinde okurunu ikna edebilen ve okurundan yüksek zihinsel katılım bekleyen bir tür olarak tanımlayabiliriz.

2. BÖLÜM

2.1. 5,6,7,8. Sınıf Kitaplarında Görülen Fantastik Metinler ve Metinlerin İncelenmesi

2.1.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Özet

Bir zamanlar gökyüzünde bir kar tanesi yaşardı. Ailesi ve diğer kar taneleri ile renkli bir hayatı vardı. Her şeye rağmen küçük kar tanesinin yüzünden hüznün ve mutsuzluk eksik olmuyordu. Kar taneleri gökyüzünden yeryüzüne inmek için uygun zamanı ve sıranın gelmesini beklerlerdi. Küçük kar tanesi durumun farkındaydı ancak o biraz aceleliydi. Onun bütün hayali yeryüzüne inmekti. Mutsuzluğunun nedeni de buydu. Yeryüzüne inme arzusu dayanılmaz olunca annesi, seni daha fazla tutamayacağımı hissediyorum ve üzülmeni istemiyorum, inebilirsin dedi. Onu hiçbir şey bu kadar mutlu edemezdi. Aniden kendisini bırakıverdi.

Aşağı inerken hareketliliği fark etti, artık çocuklara daha yakındı. Yolculuk sona ermişti. Konmasıyla bir çift elin arasında havalanması bir oldu. Neye uğradığını şaşırды. Çocuk onu kar topu haline getirdi biraz sonra da aşağı yukarı fırlattı durdu. Kar topları üst üste kondu, en üste de küçük kar tanesinin olduğu topak kondu. Hava kararmıştı, açılan pencerelerden ve kapılardan çocuklar bir bir evlerine çağırılıyor. Küçük kar tanesi yalnız kalmıştı. Sabahın ilk ışıklarıyla sokak yavaş yavaş hareketlenmeye başlamıştı. Küçük kar tanesi su damlası olmuş, eriyen karların oluşturduğu derecikte kaybolmuş, kendini bilmeden akıp gidiyordu.

Annesini düşündü, çok özliyordu onu. Belki de annesi bu yüzden yeryüzüne inmesini istememişti. Tam bu sırada içinde bir sıcaklık hissetti. Yumuşacık, güvenli bir sesle kendine geldi. “Minik kar tanesi sakın üzülme. Sen hiç yok olmayacaksın. Kısa bir süre sonra buhar olup gökyüzüne çıkacaksın. Sen yolculuğunu tamamlarken ben burada bütün sevgimle seni bekliyor olacağım. Hoşça kal seni seviyorum yavrum.” Bu ses annesinin sesiydi, küçük kar tanesi çok mutluydu, kendisini bıraktı, sevinçle aktı.

2.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Özet

Güneş ufuktan kulağını daha yeni göstermişti ki Walt Disney'in mikileri uyandı, kitapların üstünde atlayıp zıplamaya başladı. Mikilerin sesini duyan diğer kitaplar da gözlerini açtı. Don Kişot yine atının üstündeydi. Kılıcını sağa sola sallıyordu. Mikilerin çoğu korkmuştu. Biri cesaretini toplayıp konuştu. "Sen herkesi korkutsan da beni korkutamazsın şövalye dostum. O cılız atınla tahta kılıcının forsu Orta Çağlarda kaldı. Yel değirmeniyle savaşır gibi davranma bizlere. Biraz kibar olmasını öğren bakalım."

" Bu gece doğru dürüst uyuyamadım." diye konuşmasını sürdürdü. :''Şu kitaplıkta sayımız çoğaldıkça saygı kalmadı doğru dürüst. İçinizde en yaşlılarından biri benim. Aynı zamanda en hacimli, en kalın olanı da... Biraz saygı gösterilmez mi adama? Yaşaladığım için midir nedir, şu mikiler bile posta koymaya başladılar bana. ...'' Daha konuşacaktı ki orta sıralarda Güliiver'in Gezileri sözünü kesti. Bir çocuk romanı olduğun belli değil, özetlenip kısaltılmışsın, senin yerinde olsam çıkıp giderim çocuk kitaplarının arasından.

"Senin de pek özelliğin yok dedi''Fransalı Küçük Prens. "Kendi kafana göre iki düş ülkesi yaratmışsın birinde develerle birinde de cücelerle karşılaşıyorsun. La Fontaine sabahleyin kalkmıştı, tartışmaya katıldı. "Benim üç kez okunmuş olmam düşündürmeli sizi."Daha sonra tartışmaya Nasrettin Hoca da katılır. Bu sırada yatağında gerindi çocuk. Günlerden pazar olduğunu anımsadı. Bugün kitap okunurdu. Elini raflardan birine doğru uzattı. Kitapların hepsi heyecanlandı. Birer adım öne çıkıp "Beni Oku! Beni Oku" diye bağırmaya başladılar. Kitaplardan birini çekip aldı. Uzak ülkelerden, ta Arjantin'den yeni bir dosttu. Geçen yıl almıştı bunu. Müzik sesi gibi bir şey doldurmaya başladı içini. Ses gittikçe çoğalıyordu. Az önce tartışan kitapların gürültüsü değildi bu. Okuduğu sözcüklerden, cümlelerden gelen gizli bir sestti.

2.3. 5,6,7,8 Sınıf Kitaplarında Yer Alan Fantastik Metinlerde Anlatıcı

Fantastik anlatının en önemli özelliği kurguya ben anlatıcının hakim olmasıdır. Kahraman anlatıcı, merkezi konumda bulunur ve fantastik unsurlar

onun bakış açısından okura sunulur. Fantastiğin ortaya çıkışı, olağanüstülüğün kahraman anlatıcı tarafından gözlemlenmesinden sonradır. Bu durumda ortaya çıkan fantastik boyut, imkansız ile imkanılı kahramanın düşünce ve hayal dünyasına yerleştirir. (Toyman, 2011:59-69)

2.4. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Anlatıcı

Küçük kar tanesi adlı hikayede anlatıcı üçüncü tekil kişi (O) tarafından anlatılır.

Kar tanesi gökyüzünden inmek için can atıyordu ve uygun zamanın gelmesi için sabırsızlanıyordu. Gökyüzüne inmesi için en uygun zamanı buldu, aniden kendisini bırakıverdi. Aşağıdaki hareketliliği fark etti, çocuklar çığlık çığlığa karların üstünde koşuyor, bazıları yağın karı seyrediyordu. Çocuklar gittiğinde kar tanesi yalnız kaldı. Çocuklar sıcacık evlerinde, anne ve babalarının sevgi dolu kucaklarındaydılar. Kendi annesini düşündü. Ne kadar da severdi onu. Şimdi çok uzaklardaydı. Soğuk kış gecelerinin hüznü dolu yalnızlığı çöktü. Sabahın ilk ışıklarıyla sokak yavaş yavaş hareketlendi. Güneş kardan adamı yok etmişti. Bir kar tanesi iken su damlası olmuş, eriyen karların oluşturduğu derecikte kaybolmuş, kendini bilmeden akıp gidiyordu. Annesini düşündüğü bir anda bir ses duydu, ‘’ Minik kar tanesi sakın üzölme. Sen hiç yok olmayacaksın. Kısa bir süre sonra buhar olup gökyüzüne çıkacaksın.

Hikayede kar tanesinin yere inme isteğinin olması, çocuklarla mutlu olması, yalnızlık hissetmesi, üzölmesi, yok olup var olması gibi fantastik öğeler yer alır. Bir kar tanesinin yere düşmesi ama yok olmaması tekrar var olup annesine dönebilmesi gibi imkansız ve imkanılı kahramanın düşünce ve hayal dünyasına yernleştirilir. Bütün bu olaylarda hikayenin merkezinde Küçük kar tanesi vardır.

Fantastik türde bilinen dünya düzeninin bozulması, kahramanı şaşkın bırakır. Olayların temelinde bulunan özne, akıl almaz durumları, mantık çerçevesinde açıklamaya çalışsa da başaramaz ve elinde olmadan olaylara müdahil olur. Öznenin bu şaşırılmışlığı içinde okuyucu da kararsız kalır. Bundan sonra kurgu, gerçek zaman ve gerçek mekandan koparak çok farklı bir kurmaca dünyanın üzerinde, bilinmeyen bir zamanda gerçekleşir. Yazarın oluşturduğu yeni alem,

bu dünyadan ve bu dünyanın gerçekliğinden tamamen uzakta, farklı zaman dilimlerinde şekillenir. Yalnız bu yeni bir dünyada fiziki gerçeklik tümüyle ihlal edilmez. ‘’ (Toyman, 2011:59-69)

Hikayede Küçük kar tanesi de kar tanesi iken bir su damlasına dönüştüğü anda annesinin sesini duyduğunda çok şaşırır. Kar tanesinin annesinin sesini duyduğu an ve tekrar döneceği yer gerçek zaman ve gerçek mekandan kopar, çok farklı bir kurmaca dünyanın üzerinde, bilinmeyen bir zamanda gerçekleşir. Oluşturulan alem bu dünyanın gerçekliğinden uzaktır, gökyüzünde bir yer de Kar tanesinin annesinin yanındır ancak bu yeni dünya gerçekliği tümüyle ihlal etmez, Kar tanesi yok olmuştur ancak, suyun buharlaşıp tekrar gökyüzüne dönebilmesi gibi bir fiziki gerçekliğe bağlanmıştır.

2.5. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Anlatıcı

Çocuk kitaplığında bir sabah tartışması metninde bir çocuğun kitaplığında bulunan Don kişot, Güliwer’in Gezileri, Küçük Prens, La Fontaine, Nasreddin Hoca Fıkraları gibi kitaplar bir sabah güneş ufuktan kulağını göstermeye başladığı vakitlerde Don Kişot’un bir gürültüyle uyanmasıyla tartışmaya başlarlar. Bu tartışmayı kahraman anlatıcı konumundaki Don Kişot başlatır, bir çocuğun kitaplığında yer alan Don Kişot’un yani bir kitabın konuşmaya başlamasıyla fantastik ortaya çıkar.

2.6. 5,6,7,8 Sınıf Kitaplarında Yer Alan Fantastik Metinlerde Zaman

Her eser, algılama süresine ilişkin bir zamansallığı barındırır. Ancak bu zaman algılaması, farklı akım ve teorilerin elinde çeşitlenmiştir. Modern ve geleneksel romanda kronolojik zaman söz konusu iken, post modern eğilimler psikolojik roman kavramını edebiyatımıza getirmiştir. Burada amaç, zamanı açıkça vermek değildir. Sezdirme yoluyla zaman unsurunu roman kurgusuna yerleştirmek ve bunu mekanla birleştirerek yeni bir boyuta ulaşmaktır. (Toyman, 2011:59-69)

Fantastik kurgulu eserlerde de zaman, sezdirme esasına bağlıdır. Zamanın dışına çıkma arzusu şimdiki zamanı yaşatma arzusuna baskın gelir. Kurguda zaman unsuru çok boyutlu kullanılarak bu boyutlardaki geçişlerde kolaylıklar aranmıştır. Geçmiş ve gelecek ve bugün ayrımı yapmadan çeşitli unsur ve öğelerle farklı zamanlara geçiş birimleri bulmak, zamanın akışını hızlandırmak ve yavaşlatmak fantastik yazarının belli amaçlarından olmuştur. (Toyman, 2011:59-69)

Zamandan soyutlanmış bir anlatı mümkün değildir; ama fantastik kurgunun zamanı gerçek dünyadan soyutlanmış bir zamandır. İç gerçekliğin ortaya çıkardığı bu yeni zaman algıları dış gerçekliğe baskın gelerek eserdeki yerini alır. Fizikî saatin yerini alan bireysel saat uygulaması, zamanı okuyucu için görece hâle getirmesi bakımından dikkat çekmiştir. (Toyman, 2011:59-69)

2.6.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Zaman

Küçük kar tanesi adlı hikayede de zaman sezdirilir. Hikayenin başında Küçük kar tanesi yeryüzüne inmek istiyor ancak, annesi sabırlı olmasını söylüyor, bir gün diğer kar taneleri gibi ona da sıra geleceğini söylüyordu. Hikayenin devamında yeryüzüne inme süreci hızlandı, küçük kar tanesi için dayanılmayacak bir hal aldı ve küçük kar tanesi yeryüzüne indi. Zamanın akışı yavaşken birden bu süreç hızlandı. Bir zamanlar diye başlayan hikayede geçmiş, gelecek ayrımı yapılmadan, kar tanesinin eridiği bir anda annesi “kısa bir süre sonra buhar olup gökyüzüne çıkacaksın, özlediğin günler hiç uzakta değil.” diyerek keskin çizgilerle belirli olmayan bir zamana işaret eder.

Zamanı farklı boyutlarıyla, iç içe işlemek insan zihninin ortaya konması anlamına geldiği için fantastik kurgular, zamanda oynamayı tercih eder. İnsan zamanın bu üç durumuna da açık olduğu için, modern roman ve fantastik roman, bilinci hareket noktası olarak belirlemiştir. Gerçek dünyadan uzaklaşmak amacıyla fiziki dünyadan uzaklaşıp bütün evrene ulaşma düşüncesi ile hareket eden fantastik kurgu, zamanla beraber farklı mekan ve şahısları da farklı bir şekilde işler. (Toyman, 2011:59-69)

Zamandan soyutlanmış bir anlatı mümkün değildir; ama fantastik kurgunun zamanı gerçek dünyadan soyutlanmış bir zamandır. İç gerçekliğin ortaya çıkardığı bu yeni zaman algıları dış gerçekliğe baskın gelerek eserdeki yerini alır. Fiziki saatin yerini alan bireysel saat uygulaması, zamanı okuyucu için görece hale getirmesi bakımından dikkat çekmiştir.

2.6.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Zaman

Çocuk kitaplığında sabah tartışması metni, güneşin ufuktan kulağını yeni gösterdiği bir zamana işaret ederek başlar. Hikayenin devamında, sabah saatlerini hissettiren bu başlangıçla bir çocuğun kitaplığında bulunan Don Kişot'un gürültüyle uyanmasıyla başlar. Burada verilen zaman hikayenin zamanı gibi gözükse de aslında hikayenin başlamasına yardımcı bir unsur gibidir. Sabahın erken bir vakti Don Kişot uyanacak ve kitaplıktaki diğer kitaplarla bu nedenle tartışma yaşayacak ve sırada Türk ve Dünya eserleri arasında yer alan önemli çocuk kitapları konuşturulup tanıtılacaktır. Zamanın dışına çıkma arzusu farklı zamanlarda yazılmış kitaplar ve onların kahramanlarını aynı zamanda diliminde bir çocuğun kitaplığında konuşturmakla hissedilir. Çocuğun kitaplığında yer alan Don Kişot, Walt Disney'in Mikiler'i, Küçük Prens, La Fontaine, Nasreddin Hoca, Kibritçi Kız farklı zamanları zamansızlığı hissettirir gibidir.

Geçmiş, gelecek ve bugün ayrımı yapmadan çeşitli unsur ve öğelerle farklı zamanlara geçiş biçimleri bulmak, zamanın akışını hızlandırmak ve yavaşlatmak fantastik yazarının belli amaçlarından olmuştur. Zamanı farklı boyutlarıyla, iç içe işlemek insan zihninin ortaya konması anlamına geldiği için fantastik kurgular, zamanda oynamayı tercih eder. İnsan, zamanın bu üç durumuna da açık olduğu için, modern roman ve fantastik roman, bilinci hareket noktası olarak belirlemiştir. Gerçek dünyadan uzaklaşmak amacıyla zaman unsurunu bozan, değiştiren hatta yıkan bir tür olarak değerlendirebileceğimiz fantastik, zamanı sadece bu dünyanın algısıyla da değerlendirmez.

2.7. 5,6,7,8. Sınıf Kitaplarında Yer Alan Fantastik Metinlerde Mekân

Fantastik romanda mekan unsuru değişkendir. Hayal edilen ya da istenen yere hiç sıkıntı çekmeden bir anda ulaşma motifi daha çok geriye dönüş tekniğiyle gerçekleşir. Bu geçmişe dönük anlatımlar, olaya gizemin girmesini sağlarken okuru büyüler şaşırtır. Ancak bu geriye dönüşler çözücü veya yapıcı dönüşler değildir. Zaman ve mekandaki ani değişiklikler olayı açıklığa kavuşturmak için değil; akışı kesmek ve farklı şekilde yönlendirmek içindir. (Toyman, 2011:59-69)

2.7.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Mekan

Küçük kar tanesi adlı metinde, mekan gkyzyken, küçük kar tanesinin yeryüzüne inme arzusu dayanılmaz bir hale gelince, hikayedeki mekan yeryüzü olur. Yeryüzünde olaylar istediği gibi gelişmeyip kendini yalnız ve mutsuz hissettiği suya dönüştüğü bir anda, gökyüzüne dönebileceği annesi tarafından haber verilir. Geri dönüş için fantastik türe uygun hiç sıkıntı çekmeden bir anda ulaşma motifi devreye girer ve yakında zamanda kar tanesi dönebileceğini öğrenir.

2.7.2. Altıncı Sınıf ocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Mekan

ocuk kitaplığında sabah tartışması metninde mekan bir çocuğun kitaplığıdır. Bu derskitaplarında fantastik metinlerin az olmasının yanı sıra fantastik olarak adlandırabileceğimiz sayıca az olan metinler de fantastik metinlerin tüm özelliklerini taşımamaktadır. Örneğin, fantastik bir metinde zamanda ve mekanda görülen ani değişikler söz konusudur ya da geriye dönüşlerle bir anda sıkıntı çekmeden istenilen yere ulaşma motifi vardır. Ancak bu metinde mekan bir çocuğun kitaplığıdır.

2.8. 5,6,7,8. Sınıf Kitaplarında Yer Alan Fantastik Metinlerde Şahıs Kadrosu

Fantastik kurgu yazarı, insandan hayvana hatta eşyaya kadar her türlü varlığı şahıs kadrosunda kullanabilir. Olağan dışılığı gerçekleştirmek amacıyla ilk çağ yaratıkları, cinler, periler, hortlaklar, hayaletler, melekler, şeytan ve şeytani maluklar, gulyabaniler, bitkiler, hayvanlar, yeni insan ve hayvan ırkları, kullandığımız eşyalar, büyü aletler, yediğimiz besin maddeleri bir anda kurgunun asli şahısları haline getirilebilir. İnsan dışı varlıkların kişileştirilmesi, konuşmaları ve olay örgüsünde önemli rol üstlenmeleri fantastiğin sonsuz özgürlüğüyle açıklanabilir.

2.8.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Şahıs Kadrosu

Hikayenin adından anlaşıacağı gibi bu hikayenin şahıs kadrosunda kar taneleri yer almaktadır. Kar taneleri hikayede kişileştirilmiş, konuşturulmuştur ve hikayenin ana karakterleri haline gelmişlerdir. Kar tanelerinin konuşması, insanlar gibi bir aileye sahip olmaları, hüznün ve mutsuzluk yaşamaları, Küçük Kar tanesinin sabrının kalmaması yeryüzüne inme isteği, yeryüzünde yalnızlık hissetmesi, annesine özlem duyması gibi insan dışı bir varlığın kişileştirilmesi, konuşturulması ve Kar Tanelerine olay örgüsünde önemli rol verilmesi fantastik ile açıklanır.

Gerçek dünyadan uzaklaşmak amacıyla zaman unsurunu bozan, değiştiren hatta yıkan bir tür olarak değerlendirebileceğimiz fantastik, zaman sadece bu dünyanın algılarıyla da değerlendirmeyiz. Yeni imgelemler yaratmak amacıyla fizikî dünyadan uzaklaşıp bütün evrene ulaşma düşüncesi ile hareket eden fantastik kurgu, *zamanla* beraber farklı *mekân* ve *şahısları* da farklı bir şekilde işler. Diğer gezegenlerin insanları, zamansız yaşayan yaratıklar topluluğu ve hatta ölen kişilerin yeniden çeşitli yollarla dünyaya gelmesi bu kurgunun belirleyici özelliklerindendir. (Toyman, 2011:59-69)

Küçük kar tanesi metninde de gökyüzünden yeryüzüne inen bir kar tanesi düşüncesiyle bu dünyadan uzaklaşma fikri vardır. Kar tanesinin hikayenin kahramanı

olarak seçilmesinde bu düşünce vardır. Yaşadığımız dünyanın fiziki gerçekliklerinden kopar fantastik metin bunu seçilen şahıs kadrosuyla da görürüz.

2.8.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Şahıs Kadrosu

Çocuk kitaplığında sabah tartışması metninde şahıs kadrosunu bir çocuğun kitaplığındaki kitaplar oluşturur. Bu kitaplar farklı zamanlarda, farklı coğrafyalarda yazılmış kitaplardır ve bir çocuğun kitaplığında bir arada bir tartışmaya koyulabilmişlerdir bu da fantastiğin sonsuz özgürlüğüyle açıklanabilir.

2.9. 5,6,7,8. Sınıf Kitaplarında Yer Alan Fantastik Metinlerde Olay Örgüsü

Alışılmamış olaylara ve kişilere sahip olan fantastik kurgularda, realitenin hiçbir ilkesi göz önünde bulundurulmaz. Bu eserlere düşsellik hakimdir. Düş, bir mantık çerçevesinde oturtulamayacağından, fantastik kurguda olaylar arası bağlantı; zamanda, mekanlarda, şahıslarda ve olay örgüsünde bu dünyanın kurallarıyla örtüşen ilişkiler aranamaz. Olay örgüsü dahilinde serim, düğüm, çözüm bölümlerini ayrıntısıyla bulamama karşısında okuyucunun şaşkınlığı, bu kurgunun belirgin özelliğinden kaynaklanır. (Toyman, 2011:59-69)

2.9.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Olay Örgüsü

Küçük bir kar tanesi hikayesinde, küçük kar tanesinin başına gelenlerde adeta bir düş gibidir. Gökyüzündeyken, yeryüzünü çok arzularken birden kendini yeryüzünde bulur. Olaylar hayalleri çağrıştırır, çocuk cıvıltıları sonra sessizlik, yalnızlık ve eriyip yok olma. Sonrasında nereden geldiğini bilmediği bir ses ve gökyüzüne tekrar dönebileceğini bilme, annesinin sesinin nasıl olduğunu bilmeden onu sevgi ile kucaklaması. Bu olaylar mantık ile açıklanamayacak, düşselliğin hakim olduğu şekilde kurgulanmıştır.

2.9.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Olay Örgüsü

Çocuk kitaplığında sabah tartışması metni, bir çocuğun kitaplığındaki kitapların bir sabah tartışmaya tutulmalarıyla başlar. Kitapların içindeki kahramanlar adete kitaplardan sıyrılıp canlanır burada gerçek dünyanın realitesi yıkılmıştır. Olay bir sabahın erken saatleri ve yer bir çocuğun kitaplığı gibi görünse de metnin devamında zaman kavramı yıkılmaya başlar. Öyle ki olaylara dahil olan Nasrettin Hoca, uzun zamandır sizi dinliyorum diyerek zaman kavramının da belirsizliğine işaret eder. Giriş, gelişme ve sonuçtan da keskin çizgilerle söz etmek mümkün değildir. Kitapların kahramanlarının kendi aralarında tartışmaya başlaması, her kitabın sahibi oldukları çocuk tarafından daha çok sevildiğini savunması, kendi önem derecesinin daha fazla olduğunu düşünmesi gibi konular etrafında bir tartışmaya tutulması gibi konular etrafında olay örgüsü şekillenir.

2.10. 5,6,7,8 Sınıf Kitaplarında Yer Alan Fantastik Metinlerde Kurgu

Fantastik olaylar için, yazar bir ön hazırlık yapmayabilir. Okuyucu bir anda kendini bu hayal aleminin içinde bulur. Olaya dahil olmak fantastik okuyucusu için farklı bir deneyim olacaktır. Bu yüzden kurgunun kendine özgü gerçekliği de tutarlı bir şekilde sunulmalıdır. Fantastik kurgu görsellikten büyük destek alır. Dolayısıyla fantastik kurgu yazarı, anlatma ve gösterme metotlarını doğru kullanırsa başarıya ulaşır. Görselliği oluşturmak için de tasvir tekniğini kendi kurmaca gerçekliğine göre kullanır. (Toyman, 2011:59-69)

Ölüm izleği, bu kurgularda geniş yer tutar. Özellikle iki dünya arasındaki geçişlilik sağlanarak canlılar dünyası ile ölümler aynı zaman, mekan ve kurguda birleştirilir. Küçük kar tanesi hikayesinde, kar tanesi eriyip yok olurken buharlaşıp tekrar göğe yükselecektir bu onun için yeniden canlanmadır, yok olmak üzereyken var olur. Bu konuda Cengiz Ertem “ Fantastik edebiyatın köklerinin uzandığı mitoslarda ölümler dünyasının varlığı yadsınamaz. der.

Fantastik kurguda ölüm, yok olma çoğu kez geri dönüşlülüğüyle yer alır. (Ertem, 2003).

Yazar, fantastik imgeler yaratırken rüya alemlerini ve düşleri aracı olarak seçer. Düş, rüya, gerçek üçlemesi çerçevesinde şekillenen kurguda kesin sınırlar belirlenmez. Gerçek hayattan rüyaya ve düşlere geçişler romandaki olağan dışılığı gerçekleştirir. Garip çağrışımların izlerini rüyalarda ve hayallerde arayan fantastik yazarları, bilinçdışı hareket noktası olarak alır. Çünkü bilinçli insan, mantık kurallarının dışına çıkmayacak, olay ve durumlara fiziki dünyanın temel kurallarıyla bakacaktır. (Toyman, 2011:59-69)

2.10.1. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Fantastik Kurgu

Küçük kar tanesi hikayesinde de kurgulanan olaylar, gerçek hayattan rüya ve düşlere geçiş gibidir. Kişilerinin bulutlar olduğu kar tanesi metninde kişilerin seçiminde mantık kurallarının dışına çıkmış olaylar da kar tanesinin düşleri, halleri, gibi kurgulanmıştır. Kar tanesinin erirken birden annesini duyması rüya, hayal alemindeymiş gibi olayların kurgulanmasına, çocukların onunla oynaması ise gerçek hayattan izler taşıyan olayların kurgulanmasına örnektir.

2.10.2. Altıncı Sınıf Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması Metninde Fantastik Kurgu

Çocuk kitaplığında sabah tartışması metninde de güneşin doğuşuyla okuyucu kendini kitaplarla başlayan bir tartışmanın içinde bulur. Tasvire yer verilmeyen metin görsellikten büyük destek alır. Kitapta yer verilen görselde metinde geçen olaylara uygun Don Kişot kılıcı ve atıyla diğer kitaplarla boy ölçüşür gibidir. Diğer bütün kitap kahramanları da kitapların üzerinde ya da kitaplığın üzerinden Don Kişot'la konuşur gibi metne uygun bir sahne canlandırılmıştır. Metni gerçekliğe uygun hale getirmek için bu metin görselden büyük destek alır, kendi kurmaca gerçekliğini görselde yansıtır.

3. BÖLÜM

3.1. 5,6,7,8 Sınıf Kitaplarında Yer Alan Fantastik Metinlerde Fantastiğin Gerçek, Gizemli ve Düşsü Dünyası

3.1.1. Fantastiğin Gerçek, Gizemli ve Düşsü Dünyası

Fantastik eserlerde, düş, rüya ve gerçek arasında geçişler yapılır. Gerçek yaşamdan alınmış kişiler ve olaylarla, hayal ürünü olaylar ve kişiler bir aradadır. Olaylar bir düş mü yoksa gerçek midir karar verilemez.. Fantastik eserde asıl unsurlardan biri de kararsızlıktır, yazar da burada yaşananların gerçek mi düş mü olduğuna karar veremez. Okuyucuyu gerçek dünyanın monotonluğundan sıyrır, onlara farklı bir dünyanın kapılarını açarken, kararsızlığını koruyup okuyucuyu kurgunun içine sürükler. Okuyucu kendini bu kararsızlığın içinde düş ile gerçeğin ayırımına varamadığı bir dünyada bulur.

3.2. Beşinci Sınıf Küçük Kar Tanesi Metninde Fantastiğin Gerçek, Gizemli ve Düşsü Dünyası

Küçük kar tanesini erimeye yüz tuttuğu anda annesinin sesini duyması acaba küçük kar tanesi hayal mi görüyor dedirtir niteliktedir. Yoksa en başından küçük kar tanesi yeryüzüne bile inmemiş uyku halindeyken bir düşün içinde midir? Yazar düş ve gerçeği kullanarak bir gerçek-düş zinciri oluşturur

Bir kar tanesinin bir ailesinin olması, yeryüzüne inme isteği, merak duygusu, sabırsızlığı olağan bir durum gibi okuyucuya sunulmuştur. Fantastik metnin belki de en can alıcı noktası, bütün bu olağan dışılıkların olağanmış gibi anlatılmasıdır.

Yeryüzüne inen kar tanesi çocuklar tarafından bir kardan adama dönüştüğünde çok mutludur, etrafında mutlu çocuklar vardır, akşam olup hava soğuduğunda çocukların aileleri onları eve çağırır, artık çocuk cıvıltıları duymayan kar tanesi hüzünlenip annesinin onu yeryüzüne göndermeme nedeninin haklı olduğunu düşünür. Sabahın erken saatlerine doğru çocuklar kardan adamın eridiğini görürler, kar tanesi erimiş su damlası olmuş, eriyen

karların oluşturduğu derecikte kaybolmuş, kendini bilmeden akıp gitmektedir. Bu anda kar tanesi hayata tutunmak ister ama çabaları boşunadır. Aslında burada hayata tutunmak ve yok olma kararsızlığı içindedir kar tanesi bir yandan yok oluyor gibi görünse de tam o sırada annesinin sıcaklığını hisseder. Yumuşak, sevgi ve güven dolu bir sesle kendine gelir.

Minik kar tanesi sakın zlme. Sen hiç yok olmayacaksın. Kısa bir süre sonra buhar olup gökyüzüne çıkacaksın. Sen yolculuğunu tamamlarken ben burada bütün sevgimle seni bekliyor olacağım. zlediğin eski günlerin hiç uzakta değil. Yaşadığın anın tadını çıkarmaya alış. Hoşça kal sevgili yavrum.

Okuyucular yaşananların dş m gerçek mi olduğuna karar veremez. Bu kararsızlık kar tanesinin yok olmaya yüz tuttuğu bir anda annesinin sesini duyması ve aslında yok olmayacağına inanmasıyla son bulur. Kar tanesi yeniden var olacağına olan inançla kendisini erimeye bırakır ve sevinçle buharlaşıp annesine kavuşacağı anı bekler. Burada fantastiği kurgusunu belirleyen bedensel bir başkalaşım geçirip kk bir kar tanesiyken eriyip bir su damlacığına dönüşmesi, var olma- yok olma kararsızlığına düşerken buhar olup dönüşüme uğrama ile kararsızlığa son verme görülür.

3.3. Yedinci Sınıf Oğuz Destanı

Fantastik kurgunun çok eski zamanlarda varlığını Mitoloji de göstermiştir. Anlatılan yerlerin ve anlatılarda geçen kişilerin sıradan özelliklerin dışında özellikler taşıması bu anlatılara fantastik unsurlar katmıştır. Yedinci sınıf ders kitabında geçen Oğuz Destanı da Oğuz Han'ın anne sütünü içtikten sonra bir daha anne sütünü istememesi, pişmemiş et istemesi, şarap istemesi, ansızın konuşması, kırk günlükten konuşması gibi özellikler göstermesi aslında bilinen dünyanın sıradan insanının dışına çıkan durumlar göstermesi de fantastik unsurlar olarak kabul edilebilir. Oğuz Destanı tam anlamıyla fantastik bir metin olmasa da içinde fantastik unsur geçtiğini söyleyebiliriz.

3.4. Türkçe Eğitimi ve Fantastik

Dil; belli bir insan topluluğuna ait, çift eklemlili sesli göstergeler dizgesidir. (Varda, 200:71). Ana dili öğretimi; öğrencilerin sözlü ve yazılı anlatım yeteneklerini geliştirmeyi, onları öğrenmede aktif duruma getirecek doğrultuda desteklemeyi ve onları ders konularının dışındaki metinlere de eğilmelerini amaçlar. (Aksan, 2004)

Ana dili, öncelikle ebeveyn ve yakın çevreden, sonra da içinde bulunulan toplumdan öğrenilen, bireyin toplumla yakın bağlarını oluşturan dizgedir. Ana dili bilinci ve sevgisi aynı ulus içerisinde yaşayan insanlar arasında ortak bir düşünce sistemi oluşturur. (Turan, 2006)

Çocuk edebiyatı ana dili eğitiminde, çocukların zihin güçlerini geliştirerek; yapıcı, yaratıcı bireyler olmalarını sağlamalıdır. (Güleryüz, 2006) Bu noktada, kullanılacak yazınsal/ edebi metinler çocuğu biçimlendiren, onu nesne olarak görmeyen, adam yerine koyan ve yaşadıklarını, kaygılarını anlatan, kendini anlatabilmesine köprü oluşturabilecek nitelikte olmalıdır.(Neydim, 2003).

Ülkemizde yapılan Türkçe eğitimi yukarıda geçen dil, anadili tanımlarından da yola çıkılarak öncelikle öğrencilerin sözlü ve yazılı anlatım yeteneklerini geliştirmeyi, öğrenmede aktif duruma getirmeyi, ana dilini kullanarak toplumla yakın bağlar kurabilmeyi ve daha genel anlamda bir ulus bilinci oluşturabilmeyi amaçlar. Bu amaçlar yakın ve uzak olarak da belirlenmiştir; *“Yakın amaç, öğrencinin alışılmış sıradan çizgide sağlam dil kullanımıdır; ihmal edilmemesi gereken uzak amaç ise estetik kullanıma, güzel ve etkili ifadeye giden yolda, öğrencinin potansiyelini zorlamadan mümkün olduğunda ilerlemektir.” (Cemiloğlu, 2009)*

Belirlenen bu hedeflere ulaşmak için hedefler doğrultusunda eğitimde kullanılacak kitaplar ve en önemlisi bu kitapların içeriğinin de hedeflerle aynı doğrultu da olması gerekir. Türkçe eğitiminde kitapların içeriğinin hedefleri yakalayabilmesi de bizi doğru metin seçimini götürür. Metin seçiminde önemli olabilecek konulardan biri de hitap edilecek yaş gurubuna uygunluğudur. Metinlerle ilgili belirlenen amaç ve kazanımlara

gitmeden daha çocuğa nasıl bir metnin hitap edebileceği yukarıdaki çocuk edebiyatı tanımında da geçmektedir. Bu tanımında, onu adam yerine koyabilen, yaşadıklarını, kaygılarını anlatabilen türden metinler çocuklara yönelik olabilir denilmektedir. Bu da çocuk edebiyatı diye bir ayrı bir alan oluşturulmasında çocuğun dünyasının, psikolojik, zihinsel gelişiminin, duygularının yaşadıklarının ve bir çocuk olarak gereksinimlerinin göz ardı edilmemesi anlamına geliyor. Bunu sağlamak da ancak çocukların kendilerini bulabildiği, hayatı sorgulayabildiği, kendini yerine koyabildiği metinlere yer vermekle mümkündür. Bu konuda Fidevs Güneş Ana Dili Eğitimi dergisinde şunları söylüyor:

Okullarda öğrencilerin okuma, yazma, anlama, düşünme, sorgulama, sorun çözme gibi dil ve zihinsel becerilerini geliştirmeye öncelik verilmektedir. Bu durum dil öğretim sürecinde uygulanan yaklaşım ve yöntemler kadar seçilen metinlere de önem vermeyi gerektirmektedir. Bilindiği gibi dil öğretiminin en önemli ve temel aracı metinlerdir. Metinler öğrencilerin dil, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmede önemli bir yere sahiptir. Bu konuda çeşitli araştırmalar yapılmakta, metinlerin nasıl seçileceği ve işleneceği, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için en uygun metinlerin neler olacağı üzerinde önemle durulmaktadır.(Firdevs, 2013:1-12)

Türkçe Sözlük'te “çocuk”, bebeklik çağı ile erginlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan insan; “edebiyat” ise, olay, düşünce, duygu ve imajların dil aracılığı ile biçimlendirilmesi sanatı olarak tanımlanmaktadır. Tanımlamayı oluşturan sözcüklerden de anlaşılacağı üzere, “çocuk edebiyatı” deyimiyile, 2 - 14 yaşları arasındaki kimselerin ihtiyacını karşılayan bir edebiyat alanı anlatılmak istenmektedir. “ Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere “çocuk” kavramı belli bir gelişme dönemini ihtiva eden önemli bir süreçtir. Bu süreçte bireyin zekası da hızlı bir gelişim içindedir. Bu hızlı süreçte zekayı doyurabilecek ve o zeka seviyesine hitap edebilecek sağlıklı ve sağlam ürünlere ihtiyaç vardır. Bunu da Türkçe öğretiminde çocuğa uygun seçilecek doğru metinlerle yapılabilir. Peki kullanılan kitaplarda ele alınan metinler hedef kitleye uygun mudur?

Ortaokul ders kitaplarına bakıldığında pek çok ideal amaç sıralanmıştır en başta. Hepsi de kazandırılması gereken davranış biçimleridir. Ancak bir nokta unutulmamalıdır ki bu dersin aynı zamanda önemli bir amacı da çocuklara okuma alışkanlığı kazandırması için yazın dünyasına ilk geçiştir. Bu anlamda seçilen ya da ders kitaplarında hazırlanan

metinler büyük önem taşımaktadır. Kullanılan metinler daha çok yetişkinlere hitap eden yetişkin yazın türleridir. Üstelik yıllardır hiç değişmeyen metin içeriği ve metinlerin güncellikten uzak oluşu da, itici bir etken oluşturmaktadır.

Dünyada insan hayatını etkileyen olumlu-olumsuz birçok gelişme olmuştur, yetişkinler kadar çocukların dünyasında da bu gelişmelerden etkilenir. Örneğin; 2000-2010 yıllarında gelişen olaylara baktığımızda dünyanın aslında hızlı değiştiğini görürüz Mehmet Cem Odacıoğlu, ‘*Fantastik Çocuk Eserlerinin Çoğuldizge Kuramı Işığında Bir Değerlendirme*’ adlı yazısında bu gelişmeleri şöyle belirliyor.

‘‘11 Eylül 2001 Terorist Saldırıları, ABD Ekonomik Krizi, Salgınlar (SARS; Ağır akut solunum yolu yetersizliği sendromu, Barack Obama 4 Kasım 2008’de, ABD tarihinde ilk kez, siyahi bir senatör olan Barack Obama ABD başkanı seçildi, Harry Potter Çılgınlığı, iPhone 2000’de, cep telefonlarına kamera ve MP3 çalma özellikleri eklendi, 2003’te yüksek hızlı internet erişimi, 2007’de internet bağlantısına sahip, çok işlevli cep telefonu ‘‘

Dünyada bu gelişmeler olurken kitaplarda yer alan metinlerin aynı içerikle yıllardır devam etmesi ders kitaplarına bakışı olumsuz hale getirmiştir. Bu gelişmeler insanların hayata bakışını da değiştirmiştir. Gelişen bu olaylar sonucunda insanlar farklı metin türlerini okumaya yönelmişlerdir. On yıl içinde yaşanan bu ve benzeri gibi olaylar, savaş, trajedi, sorunlar... insanların bir anlamda gerçek hayattan kaçmasına ve fantastik tür dediğimiz eserlere yönelmelerine neden olmuştur. Sadece yaşanan olumsuzluklar değil teknolojinin gelişmesi de fantastik türün gelişmesine ortam sağlamıştır. Bu konuda Necdet Nedim, ‘*Popüler Çocuk Kitapları ve Medyasının Çocuk Kültürüne Etkilerine Sosyolojik Gerçeklikler Açısından Bakış*’ adlı yazısında şunları söylüyor:

Günümüz popüler çocuk romanları dediğimizde özellikle fantastik kurgulu romanlar ön plana çıkmaktadır. Ardından macera ve dedektif romanları gelmektedir. Fantastiğin çıkması üzerinde durulması gereken bir gerçekliktir. Tüm dünyada bu tür kitapların en çok satan kitaplar olması içinde yaşanan sosyal gerçekliğin yansımasıdır. Sanal bir dünya ile çok fazla karşılaşan ve bu dünya içinde her türlü olumlu-olumsuz bilgiye görsel ve işitsel olarak ulaşabilen çocuk, kendi gerçekliği içinde korkulara da sahip olmaktadır. Günümüz çocuğunun en önemli sorunlarından olan yalnızlık, yarışma zorunluluğu onu, kendi dünyasında tek başına ve çaresizliğe itmekte, bu

durumda kendisine sunulan fantastik dünyanın kahramanlarıyla özdeşleşme yolunu seçmektedir. '' (Neydim, 2004)

Fantastik, bir yönüyle çocuğun kendi sorunlarıyla gerçeküstü bir düzlemde karşılaşmasını sağlamakta ve ruhsal rehabilitasyon işlevini de yerine getirmektedir. Bu yönüyle olumlu bir işlev yüklenen fantastik edebiyat ürünleri gerçek anlamda edebi/estetik değer taşıyan ürünler çocuğun kendini keşfetmesini ve yaşamla iletişim sağlama işlevini yerine getirirken onun okuma zevkini de katkı sağlamaktadır.(Neydim,2004)

Yazısının devamında Neydim Necdet, son dönemde çok tartışılan Harry Potter örneğinden yola çıkarak bir açıklama yapıyor; Harry Potter özünde okul korkusuna dayanmakta ve okulda yaşanan mücadeleyi aşma yollarını masalın tüm öğelerini kullanarak fantastik kurgu içinde sunduğuna değiniyor. Bu kitabın çok okunan bir kitap olmasının ‘‘çocukların korkularına ‘’ seslenmesine bağlıyor. Edebi boyutunun tartışılacağı ancak bu özelliklerinden dolayı çok satan kitaplar arasında yer aldığından bahsetmiştir. Yine Neydim Necdet’e göre bu kitap çocukların uzun metinler okuyamaz tabusunu yıktığını söylemiştir; çünkü her bir kitap altı yüz sayfanın üzerindedir ve çocuklar tarafından okunabilmiştir.

Bizim burada asıl tartışmamız gereken konu, bu açıklamalardan sonra okullarda Türkçe derslerinde çocukların gerçeklerini yansıtan metinlere okul kitaplarında yer veriliyor mu? Kitaplardaki metinler dünyadaki büyük gelişmelerden sonra kendini yeniliyor mu, yoksa yıllardır aynı içerikle mi devam ediyor? Dünya da gelişen olaylar ve bu olaylarla değişen insan ve ortaya çıkan yeni türler ne kadar göz önünde tutuluyor? Tek amaçlı ve idealize figür dayatan çocuk kitapları yerine, çocuk gerçekliğiyle buluşan metinler seçilmelidir. Sinemada da batıda 1950’li yıllarda Amerika’da çocuğun sinemada özne konumuna yükselmesi Sherley Templeyi’ m oynadığı çocuk filmleriyle başlamıştır. O dönemde Tertipleyin oynadığı filmlerdeki çocuk figürü saç, giysileri hatta davranışlarıyla idealize bir figür olarak sunulmuştur. 60’lı ve 70’li yıllarda bizde de Ayşecik, Ömercik, Sezercik gibi çocuk merkezli aile filmlerine yer verilmiştir. Bugünse sinema da çocuk filmlerin de geline nokta çok farklıdır. Dünyada gelişen olaylar, teknolojik gelişmeler bu idealize çocuk figürlerinin yerine fantastik öğelerin kullanıldığı filmlere bırakmıştır. Burada düşünülmesi gereken nokta doğal olarak gelişen teknoloji, dünyadaki değişen

dengeler, savaşlar, olumlu- olumlu her türlü gelişme en önemlisi değişen insan ve yerinde sayan ders kitapları metinleri.

İlk öğretim okuma metinlerinde bulunması gereken özelliklere bakıldığında, okuma metinlerinde olması gereken toplam 28 maddeden çok azı madde öğrencilerin hayal dünyalarını geliştirecek, yaratıcı düşüncelerini sağlayacak, onları yaşadıkları dünyadan alıp farklı dünyalara götürüp düş kurabilmelerini sağlayacak bunu yaparken de kahramanların yerine kendini koyacakları metinlerin olması gerektiğini savunur.

3.5. Okuma Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler

1. Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikler taşımalıdır.
2. Metinler öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.
3. Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.

3.6. Okuma Metinlerinde Fantastik Metin Neden Olmalı

1. Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikler taşımaktadır.

Okuma metinlerinde olması gereken özelliklerden biri de metinlerin öğrencilere eleştirel bir bakış açısı kazandırmalarıdır. Ancak kitaplardaki metinlere baktığımızda öğrencileri düşündürüp kendine ve hayata dair sorular sorarak eleştirel bir bakış açısı kazandıracak metinlerin varlığı çok azdır. Fantastik metnin bu amaca yönelik olduğu söylenebilir. Bu türe ilköğretim kitaplarında oldukça az yer verilmiştir.

Fantastik tür, okurundan yüksek bir zihinsel katılım talep eden bir türdür. Bu bağlamda fantastik bir anlatı, epistemolojik sınırları zorlar. Fantastik türe dâhil edilen metinler bilgiye, bilebilirliğe, bilinebilirliğe, varoluşa ve var olmaya dair tüm bu ön kabulleri yeniden düşündürür. “Neyi, nasıl ve ne kadar bilebilirim?” gibi sorular sordurur.

“Ben kimim, niye bu dünyadayım, tüm bunlar nasıl ve neden oluyor?” tarzındaki sorularıyla da varlığın alanına sorgula, genişletir. (Aslan, 2011:250-259).

2. Metinler öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.

Son yıllarda dünya pek çok değişime uğramıştır. Bu değişimler insanların sürekli okudukları edebi türlerden ayrı olarak başka edebi türler okunmasına yol açmıştır. İşte fantastik edebiyat yaşanan bu olaylar doğrultusunda daha popüler hale gelmiştir. 2000’li yıllarda başlamak üzere tüm dünyayı saran Yüzüklerin Efendisi ve Harry Potter çılgınlığı fantastik edebiyatın ve dolayısıyla fantastik çocuk edebiyatının okur kitlesini bir anda arttırmıştır.

Dünyada bu gelişmeler olurken değişen farklılaşan bir okur kitlesi de görmek mümkündür. Peki Türk okullarında bulunan Türk öğrenciler de bu gelişmelerden etkilenmemiş midir? Okullarımızda okutulan kitaplara baktığımızda çoğu metin öğrencilerin üst düzey düşünmelerini sağlayacak özellik de değildir. Bu da öğrencilerin bu kitaplara bakış açısını olumsuz yönde etkilemektedir. Okul kitapları hazırlanırken dünyadaki edebi tür değişimleri de dikkate alınmalı okunmayı seven bir nesil yetiştirmek için 2000’li yılların türü haline gelen fantastik türe de kitaplarımız da yer vermelidir.

3. Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.

Fantastik metin, okura yaşadığı fiziki dünyada tanık olması mümkün olmayan durum ve olaylar göstererek onu aslında bilinç dışına dair bir yolculuğa davet eder ve bu yolculuk çoğu zaman “öteki” ile yüzleşmeyi kaçınılmaz kılar. Fantastik tür olarak kabul edilen metinler, okuru içinde bulunduğu zaman ve mekândan uzaklaştırarak, onu korkularıyla, imkansız arzularıyla karşılaşabileceği benzersiz, eşsiz, belirsizlik ve gizemle dolu bir öte dünya vaat eder. (Aslan, 2011:250-259).

3.7. Fantastik Türün Kullanılmasıyla Nasıl Metinler Oluşabilir.

1.Günümüz koşullarına uygun, gelişen, değişen dünyayı takip eden metinler.

Örneğin: teknolojinin sınırsızlığını, sürekli geliştiğini anlatan bir metin fantastik tür kullanılarak hazırlanabilir.

2. Yeni edebi türlere açık metinler.

Bu tür bir maddenin olması günümüz için fantastik türünü gösterirken ileride oluşacak diğer türler içinde kitaplara metin hazırlarken yeni türleri düşünmemizi sağlar.

3.Öğrencilerin kendini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyabilecekleri ‘ben olsaydım’’düşüncesinden hareketle olayları kendine göre yorumlayabilecekleri metinler.

Bu tür metinler de öğrencilerin kendilerini yaşadıkları olaylarla empati kurmaları sağlanır.

4.Hayallerin gerçek olabileceği fikrini yansıtan öğrenciyi bu konuda düşündüren hayallerim ve ben konusunda hayallerim neler?, ben kimim? gibi sorularla kendini sorgulamasını sağlayan metinler.

Günümüzde mesleki seçimlerde bile öğrenciler aslında ne olmak istedikleri belirleyemez durumdadır. Çünkü onlara eğitim hayatları boyunca söz sahibi yapıp kim oldukları sorulmadı. Bu tür bir metin öğrencinin kendi içine dönerek sorgulama yapmasını sağlar.

Fantastik türün kullanıldığı bu metin türlerine yer verilmesi aynı zamanda 5,6,7,8. sınıflardaki amaç ve kazanımlara da uygun metinler olacaktır. Belirlenen amaç ve kazanımlarda da öğrencilerin kendilerini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyacakları kazanımlara yer verilmiş ancak kitaplardaki metinlere ve çalışma kitabındaki etkinliklere bu maddeye az sayıda yer verilmiştir. Hayal, duygu, düşüncülerini ifade edebilen, okuduklarını kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırabilen amaç ve kazanımlar belirlenmiştir. Bu amaç ve kazanımlar doğrultusunda yer verilecek metin türü fantastiktir.

Bir okuma metinde bulunması gereken özelliklerin yanı sıra her tema da hangi konuları içeren metinlerin olması gerektiğine de değinilmiştir.

TEMA / ANA TEMA	KONU/ ALT TEMALAR
KİŞİSEL GELİŞİM	KENDİNİ TANIMA
KİŞİSEL GELİŞİM	EMPATİ
KİŞİSEL GELİŞİM	MESLEKİ SEÇİM
KİŞİSEL GELİŞİM	ÖZ ELEŞTİRİ
KİŞİSEL GELİŞİM	KARAR VERME
KİŞİSEL GELİŞİM	KENDİNE SAYGI
KİŞİSEL GELİŞİM	SOSYAL GELİŞİM

Kişisel gelişim temasındaki yer alan konuları gösteren metinlerde yer alması gereken alt temalarda kendini tanıma, empati, mesleki seçim, öz eleştiri, karar verme, kendine saygı, sosyal gelişim alt temalar görülmektedir. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi öğrencinin kendi içine dönüp sorgulamaya yapabileceği metinler hayal etmesine imkân veren üst düzey düşünme sağlayan fantastik türünde yazılacak metinlerdir.

Türkçe dersi öğretim programının giriş bölümünde dil öğrenmenin temel hedefi, ‘‘öğrencilerin, dilin farklı bağlamlarda aldığı görünümü kavramaları, dil aracılığıyla kendilerini ifade edebilmeleri, değişik bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleridir. ‘’ (Baş, 2012:271-290).

Belirlenen bu hedefi değerlendirdiğimizde öğrencilerin duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleri beklenmektedir fakat bunu sağlayacak metinler okul kitaplarında oldukça azdır. Bizi bu dünyadan alıp farklı dünyanın kapılarını açacak olan kitaplardır okullarda da okuduğumuz metinlerdir. Öğrencilerden hayal etmeleri, düşünmeleri beklenirken bu tür metinlere yer verilmesi belirlenen hedef, amaçlar ve okutulan kitaplar arasında paralelliğin olmadığına göstergesidir.

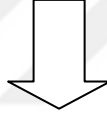
Türkçe Dersi Öğretim Programı’yla dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk

üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık haline getiren, estetik zevk kazanmış ve milli değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Fantastik metin, okura yaşadığı fiziki dünyada tanık olması mümkün olmayan durum ve olaylar göstererek onu aslında bilinç dışına dair bir yolculuğa davet eder ve bu yolculuk çoğu zaman “öteki” ile yüzleşmeyi kaçınılmaz kılar. Fantastik tür olarak kabul edilen metinler, okuru içinde bulunduğu zaman ve mekândan uzaklaştırarak, onu korkularıyla, imkansız arzularıyla karşılaşabileceği benzersiz, eşsiz, belirsizlik ve gizemle dolu bir öte dünya vaat eder. (Aslan, 2011:250-259).

Belirlenen amaç ve fantastiğin ne olduğuna tekrar baktığımızda eleştirel, yaratıcı düşünme, hayal etme, yorumlama gibi öğrenciye kazandırılması beklenen hedeflerin fantastik türün karşıladığını görürüz

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI HEDEFLERİ

duygu, düşünce hayalleri anlatan,

eleştirel, yaratıcı düşünen,

araştırma, sorgulama, eleştirmeyi alışkanlık haline getiren

öğrenci

FANTASTİK METİN TÜRÜ

Türkçe programında, dil bilgisinin kurallar yığını olmaktan çıkarılıp, metinlerden ve etkinliklerden hareketle sezdirilerek öğretilmesi amaçlanmıştır. Ders kitapları da programın bu niteliklerine uygun biçimde sadece metinlerin yer aldığı “ders kitabı”, etkinlikleri içeren “alıştırma kitabı” ve “öğretmen kılavuzu” olmak üzere üç ayrı kitaptan oluşmuştur. (Mustafa Altun; Türkçe Dersinin Amaçları, İlkeleri ve Türkçe Programı).

Bu açıklamadan da anlaşılaçağı gibi Türkçe öğretim programında metinlerin ve etkinliklerin önemi büyüktür. Hedeflenen amaçlara metinler ve etkinliklerle ulaşılacaktır. Bu noktada metin seçiminin de önemi açıktır.

Günümüz Türkçe öğretimi sadece dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin geliştirilmesi değil, aynı zamanda düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesi olarak anlaşılmaktadır. Bu durum Türkçe öğretiminde dil becerileriyle birlikte zihinsel becerilerin de geliştirilmesini ön plana çıkarmaktadır. (Tuncer, 2010:34-49).

Sıralanan bu zihinsel gelişmeler de çoğunlukla öğretimin yapıldığı ders kitapları ve etkinliklerin yer aldığı çalışma kitaplarıyla sağlanabilir. Türkçe öğretiminde bir kere daha metin seçiminin önemi burada görölmektedir. Metin seçimi yapılırken de amaç ve kazanımlarda belirlenen maddelere uygun metin tipi fantastik metindir ve ders kitaplarında bu metin tipine daha fazla yer verilmelidir.

4. BÖLÜM

4.1. Beşinci Sınıf Çalışma Kitabında Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma Öğrenme Alanlarında Fantastik Türe Uygun Etkinliklerin Belirlenmesi

4.1.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı

AMAÇ.1: Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
AMAÇ.2 : Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

1. TEMA: BİREY VE TOPLUM

METİN	DİNLEME-İZLEME/ ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Uçurtma	2. AMAÇ 6. ETKİNLİK Siz olsaydınız hikâyeyi nasıl bitirirdiniz?	12/1
2. Pireyi Deve Yapma	0	13/0
3. Öğretmenim	0	8/8

5. Arkadaşım Sarmaşık (DİNLEME METNİ)	0	8/0
--	---	-----

2. TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME- İZLEME/ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5. Merhaba Asker	0	13/0
6. Atatürk'ün Çalışmaları	0	11/0
7. Atatürk'le Doğuş	0	11/0
8. Basın ve Atatürk (Dinleme Metni)	0	10/0

3.TEMA: SAĞLIK VE ÇEVRE

METİN	DİNLEME-İZLEME/ ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Çöp Ev	0	11/0

10. Tırtıldan Kelebeğe	0	11/0
11. Orman Konuşuyor	0	10/0
12. Yaşlı Kadın ile Meşe ağacı	0	10/0

4.TEMA: DEĞERLERİMİZ

METİN	DİNLEME- İZLEME/ ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13. Dilim Dilim Güzel Dilim	0	11/0
14. Hacı Bektaş Veli	0	8/0
15. Türkiye	0	11/0
16. Konağa İkram (DİNLEME METNİ)	0	7/0

5.TEMA: DÜNYA’MIZ VE UZAY

METİN	DİNLEME- İZLEME/ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Küçük Kar Tanesi	0	13/0
18.Uzayda Yaşam	0	9/0
19. Ay’da Küçük Bir Serçe	7.Etkinlik Soru:3: Sizce küçük serçe gerçekleştirilmesi güç bir hayal mi kuruyor?	13/1
20.Yıldızlara Uzanan Asansör (DİNLEME METNİ)	0	8/0

6.TEMA: GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

METİN	DİNLEME-İZLEME/ ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Burada Dur	0	8/0
22. Dört Mevsimde Dört Güzellik: Abant	0	8/0

23. Güzel Yurdum Türkiye'm	0	13/0
24.İsparta ve Güller (DİNLEME METNİ)	0	6/0

7.TEMA: YENİLİKLER VE GELİŞMELER

METİN	DİNLEME-İZLEME/ ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
25. Her şey bir uçurtmayla başladı	0	13/0
26. Bir tıkla elektronik posta	0	16/0
27. Bilgi Çağı	0	9/0
28. Kuyruklu A (DİNLEME METNİ)	0	10/0

8.TEMA: GÜZEL SANATLAR

METİN	DİNLEME-İZLEME/ ETKİNLİK/ 1.2. AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
29. Çocuk Doğru Söyledi	0	10/0
30. Şu Hayallere Bak	0	12/0
31. Sinemaya Gitme Günü	8.ETKİNLİK Ben olsam filme yazacağım.. son olurdu./ Filmde bir karakter olsam... olurdum.	12/1
32.Ebru Sanatı (DİNLEME METNİ	0	10/0

4.1.2. Beşinci Sınıf 2.Konuşma Öğrenme Alanı Amaç ve Kazanımlar

Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder.

1.TEMA: BİREY VE TOPLUM

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Uçurtma Metni	0	12/0
2. Pireyi Deve Yapma	0	13/0
3. Öğretmenim	0	8/0
4. Arkadaşım Sarmaşık	0	8/0

5. TEMA: ATATÜRK

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5. Merhaba Asker	0	13/0
6.Atatürk'ün Çalışmaları	0	11/0
7.Atatürk'le Doğuş	0	11/0
8.Basın ve Atatürk (Dineleme Metni)	0	10/0

3.TEMA: SAĞLIK VE ÇEVRE

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Çöp Ev	0	11/0
10. Tırtıldan Kelebeğe	0	11/0
11. Orman Konuşuyor	0	10/0
12. Yaşlı Kadın ile Meşe Ağacı	0	10/0

4.TEMA: DEĞERLERİMİZ

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13. Dilim dilim güzel dilim	0	11/0
14.Hacı Bektaşî Veli	0	8/0
15. Türkiye	0	11/0
16. Konağa İkram (Dinleme Metni)	0	7/0

5.TEMA: DÜNYA’MIZ VE UZAY

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17. Küçük Kar Tanesi	0	13/0
18. Uzayda Yaşam	0	9/0
19.Ay’da Küçük Serçe	0	13/0
20.Yıldızlara Uzanan Asansör (DİNLEME METNİ)	0	8/0

6.TEMA: GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Burada Dur	0	8/0
22. Dört Mevsimde Dört Güzellik: Abant	0	8/0
23. Güzel Yurdum Türkiye’ım	0	13/0
24. Isparta ve Güller (Dinleme Metni)	0	6/0

7.TEMA: YENİLİKLER VE GELİŞMELER

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
25. Her Şey Bir Uçurtmayla Başladı.	0	13/0
26. Bir Tıkla Elektronik Posta	0	16/0
27. Bilgi Çağı	0	9/0
28. Kuyruklu A (Dinleme Metni)	0	10/0

8.TEMA: GÜZEL SANATLAR

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
29. Çocuk Doğru Söyledi	0	10/0
30. Şu Heykellere Bak	0	12/0
31. Sinemaya Gitme Günü	0	12/0
32. Ebru Sanatı (Dinleme Metni)	0	10/0

4.1.3. Okuma Öğrenme Alanı Amaç ve Kazanımlar

AMAÇ.1 :*Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar. (DİNLEME/İZLEME de yer verildi.)*

AMAÇ.2: *Metnin öncesine ve/veya sonrasına ait kurgular yapar. (DİNLEME/İZLEME de yer verildi.)*

AMAÇ. 3: *Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.*

OKUMA ÖĞRENME ALANINDAN FANTASTİK TÜRE UYGUN AMAÇLAR VE KAZANIMLARDA YER VERİLEN ANCAK ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİĞE YER VERİLMEYEN AMAÇLAR

Amaç: Okuduklarını kendi hayatı ve gündelik hayatla karşılaştırır.

1.TEMA: BİREY VE TOPLUM

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Uçurtma Metni	0	12/0
2. Pireyi Deve Yapma	0	13/0
3. Öğretmenim	0	8/0
4. Arkadaşım Sarmaşık (Dinleme Metni)	0	8/0

1. TEMA: ATATÜRK

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5. Merhaba Asker	0	13/0
6. Atatürk'ün Çalışmaları	0	11/0
7. Atatürk'le Doğuş	0	11/0
8. Basın Ve Atatürk (Dineleme Metni)	0	10/0

3.TEMA: SAĞLIK VE ÇEVRE

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Çöp Ev	0	11/0
10. Tırtıldan Kelebeğe	0	11/0
11. Orman Konuşuyor	8.ETKİNLİK Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz. Karikatürde anlatılanlara ilişkin düşüncelerinizi yazınız.	10/1
12. Yaşlı Kadın İle Meşe Ağacı	8.ETKİNLİK Soruları aşağıdaki fotoğrafa göre cevaplayınız?	10/1

4.TEMA: DEĞERLERİMİZ

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13. Dilim Dilim Güzel Dilim	0	11/0
14. Hacı Bektaş Velî	0	8/0
15. Türkiye	0	11/0
16. Konağa İkrâm (Dinleme Metni)	0	7/0

5.TEMA: DÜNYA’MIZ VE UZAY

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17. Küçük Kar Tanesi	0	13/0
18. Uzayda Yaşam	0	9/0
19. Ay’da Küçük Bir Serçe	0	13/0
20. Yıldızlara Uzanan Asansör (Dinleme Metni)	0	8/0

6.TEMA: GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Burada Dur	0	8/0
22. Dört Mevsimde Dört Güzellik: Abant	0	8/0
23. Güzeli Yurdum Türkiye'm	0	13/0
24. Isparta Ve Güller (Dinleme Metni)	0	6/0

7.TEMA: YENİLİKLER VE GELİŞMELER

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
25. Her Şey Bir Uçurtmayla Başladı.	0	13/0
26. Bir Tıkla Elektronik Posta	2.ETKİNLİK Metnin görsellerini anlatan bir paragraf yazınız.	16/1
27. Bilgi Çağı	0	9/0
28. Kuyruklu A (Dinleme Metni)	0	10/0

8.TEMA: GÜZEL SANATLAR

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
29. Çocuk Doğru Söyledi	0	10/0
30. Şu Heykellere Bak	11.ETKİNLİK Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz. Fıkranın ve Nasrettin Hoca heykelinin size düşündürdüklerini anlatan bir hikâye yazınız.	12/1
31. Sinemaya Gitme Günü	0	12/0
32. Ebru Sanatı (Dinleme Metni	0	10/0

4.1.4. Yazma Öğrenme Alanı

1.TEMA: BİREY VE TOPLUM

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Uçurtma Metni	0	12/0
2. Pireyi Deve Yapma	0	13/0
3. Öğretmenim	0	8/0

5. Arkadaşım Sarmaşık (Dinleme Metni)	0	8/0
--	---	-----

2. TEMA: ATATÜRK

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5. Merhaba Asker	0	13/0
6. Atatürk'ün Çalışmaları	0	11/0
7. Atatürk'le Doğuş	0	11/0
8. Basın Ve Atatürk (Dinleme Metni)	0	10/0

3.TEMA: SAĞLIK VE ÇEVRE

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Çöp Ev	0	11/0
10. Tırtıldan Kelebeğe	0	11/0
11. Orman Konuşuyor	8.ETKİNLİK Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz. Karikatürde anlatılanlara ilişkin düşüncelerinizi yazınız.	10/0

12. Yaşlı Kadın İle Meşe Ağacı	8.ETKİNLİK Soruları aşağıdaki fotoğrafa göre cevaplayınız?	10/1
--------------------------------	---	------

4.TEMA: DEĞERLERİMİZ

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13. Dilim Dilim Güzel Dilim	0	11/0
14. Hacı Bektaş Velî	0	8/0
15. Türkiye	0	11/0
16. Konağa İkram (Dinleme Metni)	0	7/0

5.TEMA: DÜNYA’MIZ VE UZAY

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17. Küçük Kar Tanesi	0	13/0
18. Uzayda Yaşam	0	9/0
19. Ay’da Küçük Bir Serçe	0	13/0
20. Yıldızlara Uzanan Asansör (Dinleme Metni)	0	8/0

6.TEMA: GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Burada Dur	0	8/0
22. Dört Mevsimde Dört Güzellik: Abant	0	8/0
23. Güzeli Yurdu Türkiye'm	0	13/0
24. Isparta Ve Güller (Dinleme Metni)	0	6/0

7.TEMA: YENİLİKLER VE GELİŞMELER

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
25. Her Şey Bir Uçurtmayla Başladı.	0	13/0
26. Bir Tıkla Elektronik Posta	2.ETKİNLİK Metnin görsellerini anlatan bir paragraf yazınız.	16/1
27. Bilgi Çağı	0	9/0
28. Kuyruklu A (Dinleme Metni)	0	10/0

8.TEMA: GÜZEL SANATLAR

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
29. Çocuk Doğru Söyledi	0	10/0
30. Şu Heykellere Bak	11.ETKİNLİK Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz. Fıkranın ve Nasrettin Hoca heykelinin size düşündürdüklerini anlatan bir hikâye yazınız.	12/1
31. Sinemaya Gitme Günü	0	12/0
32. Ebru Sanatı (Dinleme Metni	0	10/0

4.1.5. Amaç ve Kazanımlar

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.

AMAÇ.5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

1.TEMA: BİREY VE TOPLUM

METİN	YAZMA/ ETKİNLİK/ AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
-------	-----------------------	--

1.Uçurtma Metni	5.ETKİNLİK Okuduğunuz hikâyede gerçek olan unsurlarla hayal ürünü olan unsurları yazınız.	12/1
2. Pireyi Deve Yapma	0	13/0
3. Öğretmenim	0	8/0
3. Arkadaşım Sarmaşık (Dinleme Metni)	6.ETKİNLİK Gerçek ve hayal ürünü olan unsurları yazınız.	8/1

4. TEMA: ATATÜRK

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5. Merhaba Asker	0	13/0
6.Atatürk'ün Çalışmaları	0	11/0
7. Atatürk'le Doğuş	0	11/0
8. Basın Ve Atatürk (Dinleme Metni)	0	10/0

3.TEMA: SAĞLIK VE ÇEVRE

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Çöp Ev	0	11/0
10. Tırtıldan Kelebeğe	9.ETKİNLİK Metinde size ilginç gelen bir bölümü zihninizde canlandırarak resmini çiziniz.	11/0
11. Orman Konuşuyor	0	10/0
12. Yaşlı Kadın İle Meşe Ağacı	0	10/0

4.TEMA: DEĞERLERİMİZ

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13. Dilim Dilim Güzel Dilim	0	11/0
14. Hacı Bektaş Velî	0	8/0
15. Türkiye	0	11/0
16. Konağa İkram (Dinleme Metni)	0	7/0

5.TEMA: DÜNYA’MIZ VE UZAY

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17. Küçük Kar Tanesi	4.ETKİNLİK Hikâyedeki hayal ürünü olan olayları yazınız.	13/1
18. Uzayda Yaşam	0	9/0
19. Ay’da Küçük Bir Serçe	0	13/0
20. Yıldızlara Uzanan Asansör (Dinleme Metni)	0	8/0

6.TEMA: GÜZEL ÜLKEM TÜRKİYE

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Burada Dur	0	8/0
22. Dört Mevsimde Dört Güzellik: Abant	7.ETKİNLİK Şiirin size ilginç gelen bir bölümünü zihninizde canlandırınız. Aşağıdaki bu bölümü anlatan bir resim çiziniz	8/1
23. Güzel Yurdum Türkiye’m	0	13/0

24. Isparta Ve Güller (Dinleme Metni)	0	6/0
--	---	-----

7.TEMA: YENİLİKLER VE GELİŞMELER

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
25. Her Şey Bir Uçurtmayla Başladı.	0	13/0
26. Bir Tıkla Elektronik Posta		16/0
27. Bilgi Çağı	0	9/0
28. Kuyruklu A (Dinleme Metni)	0	10/0

8.TEMA: GÜZEL SANATLAR

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
29. Çocuk Doğru Söyledi	0	10/0
30. Şu Heykellere Bak	7.ETKİNLİK Kavramla (Heykel) ilgili bir resim çiziniz.	12/1
31. Sinemaya Gitme Günü	0	12/1

4.2. Altıncı Sınıf Çalışma Kitabında Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma Öğrenme Alanlarında Fantastik Türe Uygun Etkinliklerin Belirlenmesi

4.2.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı

AMAÇ.1: Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.

AMAÇ.2 : Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

1. TEMA: KÜTÜPHANE

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kütüphane	0	9/0
2.Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması	0	8/0
3.Canım Kitap	0	7/0
4.Simyacı	0	10/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Mustafa Kemal Atatürk	0	9/0
6.Atatürk'ün Fikir Dünası	0	11/0
7.Atatürk'ün Türk Folkloruna Olan İlgisi	0	8/0
8.Atatürk'ten Anılar	0	7/0

3.TEMA: SEVGİ

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9.Soylu Bilgi Ağacı	0	9/0
10.Eskici	3.ETKİNLİK AMAÇ.2 Okuduğunuz hikâyedeki olay örgüsünü, özellikle de son paragrafı dikkate alarak hikâyeyi devam ettiriniz.	9/1
11.Anadolu	0	8
12.Kuğular	4.ETKİNLİK AMAÇ.2 Aşağıda bazı bölümleri verilmemiş bir masal vardır. Bu masalı masal türünün özelliklerini dikkate alarak kendi cümlelerinizle bir mantık bütünlüğü içerisinde tamamlayınız.	7/1

4.TEMA: DUYGULAR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13.Meşe İle Saz	0	7/0
14.Dijon'dan Trabzon'a	0	10/0
15.Nasrettin Hoca	0	8/0
16.Anne	0	9/0

5.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Anadolu'da Bahar	0	8/0
18.Bayram Yeri	0	12/0
19.Hoşgörüler Diyarı Mardin	0	12/0
20.Momo	2.ETKİNLİK AMAÇ.1 Metnin kahramanı Memo'nun yerinde olsaydınız çalınmış zamanları kurtarmak için ne yapardınız?	11/1

6.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Boş Arsa	0	12/0
22.Kınalı Keklik	0	14/0
23.Orman Küstü Bize	0	12/0
24. Uzak	0	11/0

4.2.2. Konuşma Öğrenme Alanı

AMAÇ.3: Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.

1. TEMA: KÜTÜPHANE

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kütüphane	0	9/0
2.Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması	0	8/0
3.Canım Kitap	0	7/0
4.Simyacı	0	10/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Mustafa Kemal Atatürk	0	9/0
6.Atatürk'ün Fikir Dünası	0	11/0
7.Atatürk'ün Türk Folkloruna Olan İlgisi	1.ETKİNLİK Fotoğraflarda gördüklerinizi birer cümle ile yazınız ve anlatınız.	8/1
8.Atatürk'ten Anılar	0	7/0

3.TEMA: SEVGİ

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9.Soylu Bilgi Ağacı	0	9/0
10.Eskici	AMAÇ.2 Aşağıda bazı bölümleri verilmemiş bir masal vardır. Bu masalı, masal türünün özelliklerini dikkate alar Kendi cümlelerinizle yazınız.	7/1
11.Anadolu	0	8/0
12.Kuğular	AMAÇ.2: Aşağıda bazı bölümleri verilmemiş bir masal vardır. Bu masalı, masal türünün özelliklerini dikkate alarak kendi cümlelerinizle bir mantık bütünlüğü içerisinde tamamlayınız.	7/1

4.TEMA: DUYGULAR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13.Meşe İle Saz	0	7/0
14.Dijon'dan Trabzon'a	0	10/0
15.Nasrettin Hoca	0	8/0
16.Anne	0	9/0

5.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Anadolu'da Bahar	0	8/0
18.Bayram Yeri	0	12/0
19.Hoşgörüler Diyarı Mardin	0	12/0
20.Momo	0	11/0

6.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Boş Arsa	0	12/0
22.Kınalı Keklik	0	14/0
23.Orman Küstü Bize	0	12/0
24. Uzay	0	11/0

4.2.3. Okuma Öğrenme Alanı

AMAÇ.1: Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar. (Dinleme/İzleme de yer verildi.)
AMAÇ.2: Metnin öncesine ve/veya sonrasına ait kurgular yapar. (Dinleme/İzleme de yer verildi.)
AMAÇ.3: Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.

Okuma öğrenme alanından fantastik türe uygun amaçlar ve kazanımlarda yer verilen ancak çalışma kitabında etkinliğe yer verilmeyen amaçlar
AMAÇ. Okuduklarını kendi hayatı ve gündelik hayatla karşılaştırır.

1. TEMA: KÜTÜPHANE

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kütüphane	3.ETKİNLİK AMAÇ.3 Aşağıdaki görsellerden okuduğunuz şiirle ilgili olanları işaretleyerek yazınız.	9/1
2.Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması	0	8/0
3.Canım Kitap	3.ETKİNLİK AMAÇ.3 Aşağıdaki afişler size neyi çağrıştırmaktadır. Afişlerle ilgili, duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir deneme yazınız.	7/1
4.Simyacı	0	10/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Mustafa Kemal Atatürk	0	9/0
6.Atatürk'ün Fikir Dünyası	0	11/0
7.Atatürk'ün Türk Folkloruna Olan İlgisi	1.ETKİNLİK AMAÇ.3 Etkinlikte verilen fotoğrafları inceleyiniz. Fotoğraflarda gördüklerinizi birer cümle ile yazınız.	8/1
8.Atatürk'ten Anılar	0	7/0

3.TEMA: SEVGİ

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9.Soylu Bilgi Ağacı	0	9/0
10.Eskici	0	9/0
11.Anadolu	3.ETKİNLİK AMAÇ.3 Haritadaki yerlerin altına ilgili oldukları görsellerin numarasını yazınız.	8/1
12.Kuğular	0	7/0

4.TEMA: DUYGULAR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13.Meşe İle Saz	1.ETKİNLİK AMAÇ.3 Karikatürde anlatılmak istenenleri yandaki noktalı yerlere yazınız.	7/1
14.Dijon'dan Trabzon'a	4.ETKİNLİK AMAÇ.3 Aşağıdaki yüz ifadelerinin hangi duyguları yansıttığını anlatınız. Boş olan yüze istediğiniz ifadeyi çiziniz.	10/1
15.Nasrettin Hoca	0	8/0
16.Anne	0	9/0

5.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Anadolu'da Bahar	0	8/0
18.Bayram Yeri	0	12/0
19.Hoşgörüler Diyarı Mardin	0	12/0
20.Momo	0	11/0

6.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Boş Arsa	7.ETKİNLİK AMAÇ.3 Karikatürde anlatılanları yorumlayarak yazınız.	12/1
22.Kınalı Keklik	0	14/0
23.Orman Küstü Bize	4.ETKİNLİK AMAÇ.3 Afişlerdeki görselleri inceleyerek size düşündürdüklerini yazınız.	12/1
24. Uzay	0	11/0

4.2.4. Yazma Öğrenme Alanı

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.

AMAÇ.5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim, deneyimleri yazarak ifade eder.

2. TEMA: KÜTÜPHANE

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kütüphane	0	9/0
2.Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması	0	8/0
3.Canım Kitap	0	7/3
4.Simyacı	0	10/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Mustafa Kemal Atatürk	0	9/0
6.Atatürk'ün Fikir Dünası	0	11/0
7.Atatürk'ün Türk Folkloruna Olan İlgisi	0	8/0
8.Atatürk'ten Anılar	0	7/0

3.TEMA: SEVGİ

METİN	YAZMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9.Soylu Bilgi Ağacı	0	9/0
10.Eskici	0	9/0
11.Anadolu	0	8/0
12.Kuğular	0	7/0

4.TEMA: DUYGULAR

METİN	YAZMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13.Meşe İle Saz	0	7/0
14.Dijon'dan Trabzon'a	0	10/0
15.Nasrettin Hoca	0	8/0
16.Anne	0	9/0

5.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	YAZMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Anadolu'da Bahar	0	8/0
18.Bayram Yeri	0	12/0
19.Hoşgörüler Diyarı Mardin	0	12/0
20.Momo	0	11/0

6.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	YAZMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21. Boş Arsa	0	12/0
22.Kınalı Keklik	0	14/0
23.Orman Küstü Bize	0	12/0
24. Uzay	0	11/0

4.3. Yedinci Sınıf Çalışma Kitabında Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma Öğrenme Alanlarında Fantastik Türe Uygun Etkinliklerin Belirlenmesi

4.3.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı

AMAÇ.1: Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
AMAÇ.2 : Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

1.TEMA: İLETİŞİM

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etki nlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Tatlı Dil	0	11/0
2.Öyle Denmez	0	13/0
3.Bir İletişim Biçimi Olarak Karikatür	0	10/0
4.Balkondaki Muhabbet Kuşu	0	9/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Unutulmayan Hafta	2.ETKİNLİK AMAÇ.1 Siz hangi kahramanın yerinde olmak isterdiniz? Neden?	12/1
6.Atatürk Ve Türk Dili	0	8/0
7.Atatürk Ve Türk Tiyatrosu	0	9/0
8.Milli Kültür	0	11/0

3.TEMA: KAVRAMLAR VE ÇAĞRIŞIMLAR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Bakardım Güneş Avuçlarımda	6.ETKİNLİK AMAÇ.2 Dinlediğiniz şarkıdan, okuduğunuz şiirden ve sınıfınızdaki görsellerden faydalanarak kendinizin baş kahraman olduğu bir masal ya da öykü yazınız.	11/1

10. Hayata Açılan Kapılar	0	9/0
11. Pembe İncili Kaftan	3.ETKİNLİK AMAÇ.1 Kendinizi Muhsin Çelebi'nin yerine koyarak elçilik görevinden sonraki duygu ve düşüncelerinizi ifade ediniz. 4.ETKİNLİK AMAÇ.1 b.Okuduğunuz hikâyenin yazarı siz olsaydınız bu hikâye için nasıl bir başlık belirlediniz.	9/2
12.Yiğitlerimiz Cephane Bekliyor.	0	8/0

4.TEMA: MİLLÎ KÜLTÜR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13.Miras Keçe	0	12/0
14.Oğuz Destanı	0	11/0
15.Mehmet Âkif Ersoy	0	10/0
16. Yüksek Yüksek Tepelere	0	8/0

5.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Sular	0	15/0
18.Son Kuşlar	0	10/0
19.Kutup Yıldızı	0	10/0
20.Bir Kavak ve İnsanlar	0	12/0

5. TEMA: TOPLUM HAYATI

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21.Osmanlı Dürüstlüğü	0	10/0
22. Odcu Haftası Şenlikler	0	14/0
23.Anadolu'da Konukseverlik gelenekseldir	0	9/0
24. Emine Teyze'nin Çilek Reçeli	0	10/0

4.3.2. Konuşma Öğrenme Alanı

1.TEMA: İLETİŞİM

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Tatlı Dil	0	11/0
2.Öyle Denmez	0	13/0
3.Bir İletişim Biçimi Olarak Karikatür	0	10/0
4.Balkondaki Muhabbet Kuşu	0	9/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Unutulmayan Hafta	0	12/0
6.Atatürk Ve Türk Dili	0	8/0
7.Atatürk Ve Türk Tiyatrosu	0	9/0
8.Milli Kültür	1.ETKİNLİK Fotoğraflardan neler anladığınızı arkadaşlarınıza anlatınız.	11/1

3.TEMA: KAVRAMLAR VE ÇAĞRIŞIMLAR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Bakardım Güneş Avuçlarımda	0	11/0
10. Hayata Açılan Kapılar	0	9/0
11. Pembe İncili Kaftan	0	9/0
12. Yiğitlerimiz Cephane Bekliyor.	0	8/0

4.TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13. Miras Keçe	0	12/0
14. Oğuz Destanı	0	11/0
15. Mehmet Âkif Ersoy	0	10/0
16. Yüksek Yüksek Tepelere	0	8/0

5.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Sular	0	15/0
18.Son Kuşlar	0	10/0
19.Kutup Yıldızı	0	10/0
20.Bir Kavak ve İnsanlar	0	12/0

6.TEMA: TOPLUM HAYATI

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21.Osmanlı Dürüstlüğü	0	10/0
22. Odcu Haftası Şenlikler	0	14/0
23.Anadolu’da Konukseverlik gelenekseldir	0	9/0
24. Emine Teyze’nin Çilek Reçeli	0	10/0

4.3.3. Okuma Öğreme Alanı

AMAÇ.3: Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.

1.TEMA: İLETİŞİM

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Tatlı Dil	3.ETKİNLİK Aşağıdaki görsellerde anlatılmak isteneni yorumlayarak düşüncelerinizi yazınız.	11/1
2.Öyle Denmez	0	13/0
3.Bir İletişim Biçimi Olarak Karikatür	0	10/0
4.Balkondaki Muhabbet Kuşu	0	9/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Unutulmayan Hafta	0	12/0
6.Atatürk Ve Türk Dili	0	8/0
7.Atatürk Ve Türk Tiyatrosu	0	9/0
8.Milli Kültür	1.ETKİNLİK Aşağıdaki fotoğrafları inceledikten sonra fotoğrafların içeriklerine göre onlara uygun isimler veriniz. Fotoğraflardan neler anladığınızı arkadaşlarınıza anlatınız.	11/1

3.TEMA: KAVRAMLAR VE ÇAĞRIŞIMLAR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Bakardım Güneş Avuçlarımda	0	11/0
10. Hayata Açılan Kapılar	0	9/0
11.Pembe İncili Kaftan	0	9/0

12.Yiğitlerimiz Bekliyor.	Cephane	5.ETKİNLİK Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Dinlediğiniz hikâye ile ilgili olan görsellere işaret koyunuz.	8/1
------------------------------	---------	--	-----

4.TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13.Miras Keçe		12/0
14.Oğuz Destanı		11/0
15.Mehmet Âkif Ersoy	6.ETKİNLİK Görsellerle ilgili duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir deneme yazınız.	10/1
16. Yüksek Yüksek Tepelere		8/0

5.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Sular	6.ETKİNLİK Aşağıdaki karikatürde neler anlatıldığını yazınız. 9.ETKİNLİK Aşağıdaki afişte gördüklerinizi yazınız.	15/2
18.Son Kuşlar	0	10/0
19.Kutup Yıldızı	0	10/0
20.Bir Kavak Ve İnsanlar	0	12/0

6.TEMA: TOPLUM HAYATI

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21.Osmanlı Dürüstlüğü	0	10/0
22. Odcu Haftası Şenlikler	0	14/0
23.Anadolu'da	0	9/0

Konukseverlik Gelenekseldir		
24. Emine Teyze'nin Çilek Reçeli	2.ETKİNLİK a.Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Resimlerin altındaki kutucuklara metindeki olayların oluş sırasına göre numara yazınız. 7.ETKİNLİK Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Resmin sizde bıraktığı duygu ve düşüncelerden hareketle bir hikâye yazınız.	10/2

4.3.4. Yazma Öğrenme Alanı

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.
AMAÇ.5: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

1.TEMA: İLETİŞİM

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Tatlı Dil	0	11/0
2.Öyle Denmez	0	13/0
3.Bir İletişim Biçimi Olarak Karikatür	0	10/0
4.Balkondaki Muhabbet Kuşu	0	9/0

2.TEMA: ATATÜRK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Unutulmayan Hafta	0	12/0
6.Atatürk ve Türk Dili	0	8/0
7.Atatürk ve Türk Tiyatrosu	0	9/0
8.Milli Kültür	0	11/0

3.TEMA: KAVRAMLAR VE ÇAĞRIŞIMLAR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
9. Bakardım Güneş Avuçlarımda	0	11/0
10. Hayata Açılan Kapılar	0	9/0
11.Pembe İncili Kaftan	0	9/0
12.Yiğitlerimiz Cephane Bekliyor	0	8/0

4.TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
13.Miras Keçe	8.ETKİNLİK AMAÇ.4 Yazdığınız hikâyede en beğendiğiniz bölümü anlatan bir resim yapınız.	12/1
14.Oğuz Destanı	0	11/0
15.Mehmet Âkif Ersoy	0	10/0
16. Yüksek Yüksek Tepelere	0	8/0

5.TEMA: DOĞA VE EVREN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
17.Sular	0	15/0
18.Son Kuşlar	0	10/0
19.Kutup Yıldızı	0	10/0
20.Bir Kavak Ve İnsanlar	0	12/0

6.TEMA: TOPLUM HAYATI

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
21.Osmanlı Dürüstlüğü	0	10/0
22. Odcu Haftası Şenlikler	0	14/0
23.Anadolu’da Konukseverlik gelenekseldir	0	9/0
24. Emine Teyze’nin Çilek Reçeli	0	10/0

4.4. Sekizinci Sınıf Çalışma Kitabında Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma Öğrenme Alanlarında Fantastik Türe Uygun Etkinliklerin Belirlenmesi

4.4.1. Dinleme İzleme Öğrenme Alanı

AMAÇ.1: Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
AMAÇ.2 : Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

1.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kız Kalesi	0	8/0
2.Geçmiş Zaman Şiirleri	0	7/0
3.Verilen Sözü Tutmak Ve Vaktinde İş Yapmak	6.ETKİNLİK AMAÇ.1 George Graham, dükkânını tanıtmak için bir reklam filmi çektiğini istiyor. Reklam metnini yazdırmak için size başvurduğunu düşününüz. Metinde anlatılan hikâyeden de yola çıkarak George Graham’a bir reklam metni yazınız.	10/1
4.Eski Ankara Evleri	0	8

2.TEMA: ATATÜRKÇÜLÜK

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Atatürk'ten Anılar	0	8/0
6.Onuncu Yıl Nuktu	0	7/0
7.Dil Devrimi	0	7/0
8.Atatürk Ve Bilim	0	6/0
9.Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi	0	7/0

3.TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
10.İhtiyar Çilingir	0	10/0
11.Gönül Mimarlarımız	0	9/0
12.Türküler Dolusu	0	11/0
13.Nevruz Ve Birlik	0	9/0

4.TEMA: TOPLUM HAYATI

TEMAYA HAZIRLIK

AMAÇ.1

- a. Aynı durumla siz karşılaşılsaydınız neler yapardınız?
- b. Siz olsaydınız böyle bir yardım kampanyasına nasıl katılırdınız?
- c. Siz nasıl bir yardım derneği kurmak isterdiniz?

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
14. Ergenekon Destanı	0	9/0
15. Çiğdem Der Ki	0	8/0
16.Herkesin Dostu Anton	7.ETKİNLİK AMAÇ.2 Hikâyenin sonunu yeniden kurgulayarak yazınız.	10/1
17.Aşinasız	0	11/0

5.TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
18.Basından Teknoloji Haberleri	3.ETKİNLİK AMAÇ.1 Siz olsaydınız aşağıdaki hayvanların neslini geliştirmek ve bakımını yapmak için neler yapardınız?	9/1
19. Ekran Efendi'nin Tutsakları	0	12/1
20.Anadolu'nun Bahtı Açık Kara Treni	0	10/0
21.Bilgisayar Yalnızlığı	6.ETKİNLİK AMAÇ.1 Siz olsaydınız bu metni kendi ifadenizle nasıl kurgulardınız?	10/1

6.TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM

METİN	DİNLEME / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
22.Hayatta Başarının Yolları	0	7/0
23.İki İyi İnsan	0	8/0
24.Empati İle Yaşamak	3.ETKİNLİK AMAÇ.1 Ali ile Oya ilköğretim 8.sınıf öğrencileridir. Onlar kendilerine uygun sanat ve bilim etkinliklerine izleyici olarak katılacaklardır. Siz onların yerinde olsaydınız aşağıdaki faaliyetlerin hangisini izlerdiniz?	9/1
25. Martı		6/0

4.4.2. Konuşma Öğrenme Alanı

AMAÇ.3: Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.

1.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	KONUŞMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kız Kalesi	0	8/0
2.Geçmiş Zaman Şiirleri	0	7/0
3.Verilen Sözü Tutmak Ve Vaktinde İş Yapmak	0	10/0
4.Eski Ankara Evleri	0	8/0

2.TEMA: ATATÜRKÇÜLÜK

METİN	KONUŞMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Atatürk'ten Anılar	0	8/0
6.Onuncu Yıl Nuktu	0	7/0
7.Dil Devrimi	0	7/0
8.Atatürk Ve Bilim	0	6/0
9.Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi	0	7/0

3.TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

METİN	KONUŞMA / İZLEME /	Toplam etkinlik/ Fantastik
-------	--------------------	----------------------------

	ETKİNLİK / AMAÇ	amaca uygun etkinlik sayısı
10.İhtiyar Çilingir	0	10/0
11.Gönül Mimarlarımız	0	9/0
12.Türküler Dolusu	0	11/0
13.Nevruz Ve Birlik	0	9/0

4.TEMA: TOPLUM HAYATI

METİN	KONUŞMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
14. Ergenekon Destanı	0	9/0
15. Çiğdem Der Ki	0	8/0
16.Herkesin Dostu Anton	0	10/0
17.Aşinasız	0	11/0

5.TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

METİN	KONUŞMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
18.Basından Teknoloji Haberleri	0	9/0
19. Ekran Efendi'nin Tutsakları	0	12/0

20.Anadolu'nun Bahtı Açık Kara Treni	0	10/0
21.Bilgisayar Yalnızlığı	0	10/0

6.TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM

METİN	KONUŞMA / İZLEME / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
22.Hayatta Başarının Yolları	0	7/0
23.İki İyi İnsan	0	8/0
24.Empati İle Yaşamak	0	9/0
25. Martı	0	6/0

4.4.3. Okuma Öğrenme Alanı

AMAÇ.3 : Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlarç.

1.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kız Kalesi		8/0

2.Geçmiş Zaman Şiirleri		7/0
3.Verilen Sözü Tutmak Ve Vaktinde İş Yapmak		10/0
4.Eski Ankara Evleri		8/0

2.TEMA: ATATÜRKÇÜLÜK

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Atatürk'ten Anılar	0	8/0
6.Onuncu Yıl Nuktu	0	7/0
7.Dil Devrimi	0	7/0
8.Atatürk Ve Bilim	0	6/0
9.Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi	7.ETKİNLİK Aşağıdaki cümlelere hâkim olan duyguları, verilen yüz ifadelerinin altına yazınız.	7/1

3.TEMA: MİLLİ KÜLTÜR
TEMAYA HAZIRLIK
A. Fotoğraftaki sanat ve zanaatların ismini yazıp fotoğrafta gördüklerinizi kısaca yazınız.

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
10.İhtiyar Çilingir	0	10/0
11.Gönül Mimarlarımız	0	9/0
12.Türküler Dolusu		11/0
13.Nevruz ve Birlik	4.ETKİNLİK Aşağıdaki görsellerden hangileri okuduğunuz metinle ilgilidir. 5.ETKİNLİK Aşağıdaki resim size neler çağrıştırmaktadır. Resimle ilgili, duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir yazı yazınız.	9/2

4.TEMA: TOPLUM HAYATI

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik / Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
14. Ergenekon Destanı	0	9/0
15. Çiğdem Der Ki	0	8/0
16.Herkesin Dostu Anton	0	10/0

17.Aşinasız	0	11/0
-------------	---	------

5.TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ TEMAYA HAZIRLIK A. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu görseller hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
18.Basından Teknoloji Haberleri	0	9/0
19. Ekran Efendi'nin Tutsakları	0	12/0
20.Anadolu'nun Bahtı Açık Kara Treni	0	10/0
21.Bilgisayar Yalnızlığı	0	10/0

6.TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM

METİN	OKUMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
22.Hayatta Başarının Yolları	0	7/0
23.İki İyi İnsan	0	8/0

24. Empati İle Yaşamak	0	9/0
25. Martı	0	6/0

4.4.4. Yazma Öğrenme Alanı

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.
AMAÇ.5: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

1.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
1.Kız Kalesi	0	8/0
2.Geçmiş Zaman Şiirleri	0	7/0
3.Verilen Sözü Tutmak Ve Vaktinde İş Yapmak	0	10/0
4.Eski Ankara Evleri	0	8/0

2.TEMA: ATATÜRKÇÜLÜK

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
5.Atatürk'ten Anılar	0	8/0
6.Onuncu Yıl Nuktu	0	7/0

7.Dil Devrimi	0	7/0
8.Atatürk Ve Bilim	0	6/0
9.Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi	0	7/0

3.TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
10.İhtiyar Çilingir	0	10/0
11.Gönül Mimarlarımız	0	9/0
12.Türküler Dolusu	0	11/0
13.Nevruz Ve Birlik	0	9/0

4.TEMA: TOPLUM HAYATI

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
14. Ergenekon Destanı	0	9/0
15. Çiğdem Der Ki	0	8/0
16.Herkesin Dostu Anton	0	10/0
17.Aşinasız	0	11/0

5.TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
18.Basından Teknoloji Haberleri	0	9/0
19. Ekran Efendi'nin Tutsakları	0	12/0
20.Anadolu'nun Bahtı Açık Kara Treni	0	10/0
21.Bilgisayar Yalnızlığı	0	10/0

6.TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM

METİN	YAZMA / ETKİNLİK / AMAÇ	Toplam etkinlik/ Fantastik amaca uygun etkinlik sayısı
22.Hayatta Başarının Yolları		7
23.İki İyi İnsan		8
24.Empati İle Yaşamak		9
25. Martı	0	6/0

5. BÖLÜM

5.1. 5,6,7,8. Sınıflar Türkçe Dersi Amaç ve Kazanımlar Etkinliklerinin Tabloya Göre Değerlendirilmesi

Eğitim sürecinin en önemli unsuru yol göstermesi, örnek olması ,içeriğinde amaç ve kazanımları ifade etmesi bakımından öğretim programlarıdır. Öğrencilere gerekli becerilerin kazandırması, öğretim programlarına kılavuzluk etmesi düşünüldüğünde bu programlar öğrencilerin geleceğini belirler, yaşamlarındaki başarıların başlangıç noktasıdır. Bu programlar kısa ve uzun vadede öğrencilerin sahip olması gereken temel becerileri belirlediği gibi bu becerilerin sahip olması gereken özellikleri belirleyen önemli bir kılavuz durumundadır. Hazırlanan bu programlar Türkçenin öğretilip geliştirilmesinde de rolü büyüktür. Öğretim programları zaman içinde oluşan ihtiyaçlara, yeni gelişmelere açık olmalıdır.

Türkiye’de 2004 yılından itibaren yeni öğretim programları hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir. 2006 yılında yürürlüğe giren İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6,7,8.Sınıflar)’nda Türkçe dersi dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dilbilgisi öğrenme alanlarından oluşmuştur. Öğrenme alanları için amaç ve bu amaçlar altında kazanımlar belirlenmiştir.

Türkçe dersi için belirlenen genel amaçlara baktığımızda yaratıcı düşünebilen, düşündüğünü anlamlı bir şekilde ifade edebilen bireyler yetiştirmek öncelikli amaçlar arasındadır. Ancak ilköğretim kitaplarına baktığımızda metin seçiminde belirlenen yaş gruplarının ve gelişen değişen dünyaya uyum sağlayacak metin azlığı dikkat çektiği gibi çalışma kitabında yer verilen etkinliklerin çok azı öğrencilerin yaratıcı düşünmelerini, hayal dünyalarını geliştirmeyi amaçlayan etkinliklerdir. Birçok amaç metin içinden belirlenebilen üst düzey düşünmeyi gerektirmeyen ve çoğu zaman öğrencilerin de katılmaya yanaşmadıkları etkinlik türlerinden oluşmaktadır. Bunun en önemli sebebi teknolojinin hızla değişmesi değişen teknolojiyle birlikte tarihsel süreçte popüler çocuk kitaplarının ortaya çıkması, son elli yılda çocuğun tüketim öznesi olarak keşfiyle birlikte değişen çocuk edebiyatı ürünleri, görsel medyanın değişime uğraması, popüler çocuk

kanalları, programları, filmleri, internet ve bunların çocuk kitaplarıyla ilişkileri ve bunların okuma kültürüne etkileri. Dünya bu tür etkilerin altındayken değişmeyen, kendini yenilemeyen Türkçe ders kitapları ve bu ders kitapların bir uzantısı olan çalışma kitapları, onların içeriğinde yer alan etkinlikler.

Öğretim programlarına baktığımızda ilköğretim 5,6,7,8. sınıflar için belirlenen amaçların çok azı klasik etkinlik anlayışını kırarak düzeydedir ve kitaplara yansması da yine azdır.

5.2. Üst Düzey Düşünmeye Açık, Hayal Dünyasını Geliştirmeye Yönelik Amaçlar ve 5,6,7,8. Sınıflar Çalışma Kitaplarında Bu Amaçlara Yer Verme Durumu

Aşağıdaki bölümlerde ilköğretim beşinci sınıftan başlayarak ilköğretim çalışma kitaplarında yer alan tüm tema, metinler dikkate alınarak öğrencilerin gelişimlerini, zihinsel aktivitelerini üst düzeyde kullanabilecekleri, yorumlama yapabilecekleri, hayal kurmalarına açık etkinlikler belirlenmeye çalışılmıştır. Bunu yaparken 5,6,7,8. sınıflar kazanım ve amaçları da dikkate alınmıştır ve bu amaçların arasından üst düzey düşünmeyi sağlayacak amaçlar seçilmiş, çalışma kitaplarında bu tür amaçlara ne kadar yer verildiği belirlenmeye çalışılmıştır. Seçilen amaçların nedeni belirtilmiş, bu amaçlar doğrultusunda ne gibi etkinliklere yer verildiği gösterilmiştir. Kazanım-amaçlarda belirlenen örnek etkinliklere de çalışma kitaplarındaki etkinliklerin belirlenen örnek etkinliklerle karşılaştırılabilmesi açısından yer verilmiştir.

Belirlenen ve yıllardır okul kitaplarından yer alan alışılmış etkinlik örnekleri yerine kitaplarda gelişen değişen dünyayla uyumlu, insanın da değiştiği bir dünya da okul kitaplarının da değişmesi gerektiği düşüncesinden yola çıkılmıştır. Yukarıda sıralanan yaratıcı düşünmeye açık, sadece metinden yola çıkarak cevaplanması mümkün olan sadece metin ağırlıklı olmayan görsel öğelere de yer veren etkinliklerin bu kitaplardaki oranı üzerinde durulmuştur. Bu tür etkinliklere yer verilmiştir ve aslında bu tür kazanım ve amaçlarda belirlenmiştir. Ancak etkinliklerin geneline bakıldığında öğrencilerin yaratıcılığını geliştirecek etkinlikler yerine klasik tür de cevapların hazır olarak metinlerde

bulunduğu etkinliklere daha çok yer verilmiştir. Bu da değişen, gelişen dünya, teknoloji en önemlisi değişen insan karşısında aynı kalan okul kitaplarımızın durumunu gözler önüne sermektedir.

5.2.1. Beşinci Sınıf

TOPLAM TEMA : 8
TOPLAM METİN: 33
TOPLAM ETKİNLİK: 335
TOPLAM FANTASTİK METİN: 1
DİNLEME/İZLEME- KONUŞMA- OKUMA- YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRE UYGUN TOPLAM ETKİNLİK: 18 DİNLEME İZLEME: 7 KONUŞMA : - OKUMA: 6 YAZMA: 6

5.2.2. ALTINCI SINIF

TOPLAM TEMA: 6
TOPLAM METİN: 33
TOPLAM ETKİNLİK: 228
TOPLAM FANTASTİK METİN: 1

DİNLEME/İZLEME- KONUŞMA- OKUMA- YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRE UYGUN TOPLAM ETKİNLİK: 11 DİNLEME-İZLEME: 3 KONUŞMA : 0 OKUMA : 8 YAZMA: 0

5.2.3. Yedinci Sınıf

TOPLAM TEMA: 6
TOPLAM METİN: 24
TOPLAM ETKİNLİK: 251
TOPLAM FANTASTİK METİN: 0
DİNLEME/İZLEME- KONUŞMA- OKUMA- YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRE UYGUN TOPLAM ETKİNLİK: 20 DİNLEME-İZLEME: 7 KONUŞMA: 0 OKUMA: 12 YAZMA: 1

5.2.4. Sekizinci Sınıf

TOPLAM TEMA: 6

TOPLAM METİN: 25
TOPLAM ETKİNLİK: 217
TOPLAM FANTASTİK METİN: 0
DİNLEME/İZLEME- KONUŞMA- OKUMA- YAZMA ÖĞRENME ALANLARINDA FANTASTİK TÜRE UYGUN TOPLAM ETKİNLİK: 16 DİNLEME-İZLEME: 7 KONUŞMA: - OKUMA: 6 YAZMA: 3

5.3. Dinleme-İzleme Öğrenme Alanı

Temel dil becerilerinden biri olan dinleme, insanın, henüz anne karnında iken kazandığı ilk ve ölmeden önce kaybettiği son dil becerisidir. (Maden, 2013). Dinleme dili kullanmada ve iletişimde önemli bir etkindir. Çünkü karşıdaki kişi zengin bir dil ve düşünce dünyasına sahip olsa bile kişinin söyledikleri, yani kaynağın aktarmak istedikleri alıcıya net bir şekilde ulaşmazsa bunların hepsi boşa gider. Bireyin karşısındaki kişiyi anlayabilmesi için dinleme becerisine ihtiyaç duymaktadır. (Er,2011). Güleriyüz'e göre, "her dinleme, belli bir amaca dayalı ve bir iletiyi paylaşmak için yapılır. Dinleme süresinde, her sözcüğün bir anlamı vardır. Sözcükler zinciri olarak yapılan dinleme, zihinsel bir etkinliktir. Kişinin dinlemedeki ustalığı, iletişimi sağlayan önemli bir etkindir." (2003:30).

Dinleme becerisi eğitimde önemli bir yere sahipken neyi dinlediğimizde bir o kadar önemlidir. Okullarda eğitimin temel aracının kitaplar olması bu kitapların içinde dinlediğimiz metinleri bir kez daha önemli kılmaktadır. Dinleme-İzleme için belirlenmiş amaç ve kazanımlarda öğrencileri eğitim yolculuğuna çıkaran geminin, kitaplar düşünülse rotayı belirleyen de işte bu amaç ve kazanımlar olduğu için dinlediğimiz bu metinlere yol

veren amaç ve kazanımlarda bir o kadar önemlidir. Dinlettiğimiz metinler öğrencide işlevsel mi, amaçlar-kazanımlarda da geçen, hayal dünyasını geliştiriyor mu, okuduklarından hareketle kendi günlük dünyasına eleştirel bakabiliyor mu, yaratıcı düşündürüyor mu? Sadece çok iyi dinleyen, dinlediklerin çok iyi çıkarımlar yapabilen öğrenciler beklemek doğru olmaz, öğrencilerin neler dinlediğinin de önemi büyüktür.

Dinleme-İzleme ile ilgili amaç ve kazanımlara baktığımızda dinleyeceğimiz metinleri üst düzey düşündürmeye yönelik hedefleri olan amaç-kazanım oldukça azdır. Dinleme için toplam 42 amaç belirlenmiştir. Bunlardan çok azı dinlediklerimizden yola çıkarak beklenen zihinsel faaliyetleri geliştirir niteliktedir. Örneğin, Kendisini şahıs ve varlık yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar. Belirlenen bu amaç dinlediğimiz metnin hayal kurmaya açık, kendimizi bu metindeki şahıs kadrosunun yerine koymamızı sağlar. Bu gibi amaçlarla belirlenen metin, dinleme becerimizin iyi olduğu bir durumda bizim de birçok zihinsel faaliyeti gerçekleştirmemizi sağlar. Dinlenen metinlerin yanı sıra çalışma kitabında da tek düze etkinlerin yerine üst düzey düşünme sağlayacak etkinliklere yer verme de bu tür metinlerin daha çok olduğu kitaplarda mümkündür.

Bu düşünceden hareketle 5,6,7,8. sınıflar dinleme-izleme alanında 5 amaç belirlenmiştir. Bunlardan üçü amaçlar da yer almıştır ancak çalışma kitabında bu etkinliklere yer verilmemiştir. Aşağıda tabloda bu amaçlar gösterilmiştir. 5, 6,7, 8. sınıflar çalışma kitabında dinleme için belirlenen amaçlar doğrultusunda çok az etkinliğe yer verildiği görülmüştür. Bu da gösteriyor ki eğitimde dinleme becerisinin önemli olduğu ancak sadece dinleme becerisinin yeterli olmadığı, dinlenen metinlerin öğrencilerin yaratıcı düşüncelerine açık olması gerektiğidir. Yine Türkçe öğretiminde ders kitaplarının yanında yer alan çalışma kitaplarında da dinleme-izleme de bu çalışmada belirlenen amaçlar doğrultusunda hazırlanan etkinliklerin azlığı da aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

5.3.1. Öğrenme Alanı: Dinleme-İzleme Amaç ve Kazanımları

Dinleme-İzleme Amaç ve Kazanımlarında Fantastik Türe (hayal etme, yaratıcı düşünme, eleştirme...) Göre Belirlenen Amaçlar

AMAÇ: 1 Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.

AMAÇ:2 Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

<i>DİNLEME- İZLEME KAZANIMLARINDAN FANTASTİK TÜRE UYGUN AMAÇLAR VE KAZANIMLARDA YER VERİLEN ANCAK ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİĞE YER VERİLMEYEN AMAÇLAR</i>
Amaç: Dinledikleri/ İzlediklerinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.
Amaç: Görsel/İşitsel unsurlarla dinledikleri/izledikleri arasında ilgi kurar.
Amaç: Dinlediklerinin/izlediklerinin başlığı/adı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.
<i>DİNLEME İZLEME AMAÇ VE KAZANIMLARI</i>
DİNLEME İZLEME İÇİN BELİRLENEN TOPLAM AMAÇ: 42
FANTASTİK TÜRE UYGUN DİNLEME İZLEME AMAÇLARI: 5
<i>BEŞİNCİ SINIF</i> Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Dinleme – İzleme Amacı İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 335/7
<i>ALTINCI SINIF</i> Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Dinleme – İzleme Amacı İçin Toplam Etkinlik Sayısı: 228/1
<i>YEDİNCİ SINIF</i> Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Dinleme – İzleme Amacı İçin Toplam Etkinlik Sayısı: 251/5
<i>SEKİZİNCİ SINIF</i> Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Dinleme – İzleme Amacı İçin Toplam Etkinlik Sayısı: 217/7

DİNLEME/ İZLEME İÇİN BELİRLENEN İKİ AMAÇ VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

BEŞİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 8	TOPLAM METİN 33 Toplam Fantastik Metin : 1	TOPLAM ETKİNLİK 335/ 3	1. ve 2. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 3
---------------	---------------------	--	------------------------------	---

Beşinci sınıf çalışma kitabında yer alan toplam 8 tema, 33 metin ve 335 etkinlik örneği incelendiğinde bu etkinlikleri toplam yedi tanesi belirlenen 1. ve 2. amaca uygun etkinlik örnekleridir. Dinleme/ İzleme de yer verilen diğer amaçlara bakıldığında metinle ilgili metnin olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosunu bulma, kelime gruplarının anlamlarını çıkarma, ana fikri belirleme, metnin yazarı hakkında bilgi edinme gibi klasik amaçlara yer verilmiştir. Bu amaçlara uygun etkinlikler de yer verilmiştir.

5.4. Amaç İçin Beşinci Sınıf Çalışma Kitabında Etkinli Örnekleri

AMAÇ: 1. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
Sizin de gerçekleştirmeyi düşündüğünüz hayalleriniz var mı? Bunlar neler?
Bir mimar olsaydınız ne tür mimari eserler yapmak isterdiniz?
Ben olsam filme yazacağım...son olurdu./ Filme bir karakter olsam....olurdum.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ : “Ben olsaydım...”: Öğrenciler, kahraman veya konuşmacının yerine geçerek onların duygu ve düşüncelerini kendi bakış açısıyla ifade eder.

Birinci amaç kendisini şahıs kadrosunun yerine koyarak olayları, hayalleri yorumlar. Bu amaç doğrultusunda yer verilen etkinlik sayısı oldukça azdır. Dolayısıyla sadece hayalleri yorumlamayı sağlayan etkinlik örnekleri de bu amaç içinde yer verilmiştir. Öğrenme programı dahilinde en önemli amaçlardan biri de öğrencilerin empati kurabilmesini geliştirmektir. Okuduğu metinlerden ders çıkarması, olaylara farklı açılardan bakabilmesini sağlayan bu amaç aynı zamanda öğrencinin ezbere bilgiden çıkmasını sağladığı gibi yorumlama, düşünme gibi alanlarda da gelişmesini sağlar.

<i>AMAÇ: 2. Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.</i>
Siz olsaydınız hikâyeyi nasıl bitirirdiniz?
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: "Sıra Sende": Dinleme/İzleme süreci yarıda kesilerek dinlenenin/izlenenin devamı tahmin edilir.

Dinleme/İzleme bölümü için belirlenen bu iki amaç ve amaca için verilen etkinlik örneği incelendiğinde çalışma kitabında bu amaç için verilen etkinlikler amaçlara uygundur. Ancak buradaki sorun, bu iki amacın düşünme, kendini yerine koyma, hayal etme, yaratıcı düşünme aslında Türkçe dersinde öğrencilerden beklenen önemli amaçlardan olmalarına karşın Beşinci sınıf Türkçe çalışma kitabında çok az yer verildiğidir. 335 etkinlikten sadece 7 etkinlik böyle bir amaca uygun etkinliği kapsamaktadır.

DİNLEME/ İZLEME İÇİN BELİRLENEN İKİ AMAÇ VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

		TOPLAM METİN	TOPLAM ETKİNLİK	1. ve 2. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK
ALTINCI SINIF	TOPLAM TEMA 6	30 /3 TOPLAM:1 FANTASTİK METİN	228/ 3	AMAÇ.1: 1 AMAÇ.2: 2

5.5. Amaç İçin Altıncı Sınıf Çalışma Kitabında Etkinlik Örnekleri

AMAÇ: 1. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
Metnin kahramanı Memo'nun yerinde olsaydınız çalınmış zamanları kurtarmak için ne yapardınız.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: ‘‘Canlanan Hikâyeler’’: Öğrencilerden biri beğendiği bir hikâyeyi seçer. Kendisini hikâyedeki şahıs ve varlık kadrosundan birinin yerine koyar. Hikâyenin konusuna ve canlandırdığı şahıs ve varlığın özelliğine uygun kostüm giyerek sınıf ortamında kendi bakış açısından hikâyeyi anlatır.
AMAÇ: 2. Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.
Okuduğunuz hikâyedeki olay örgüsünü, özellikle de son paragrafı dikkate alarak hikâyeyi devam ettiriniz
Aşağıda bazı bölümleri verilmemiş bir masal vardır. Bu masalı masal türünün özelliklerini dikkate alarak kendi cümlelerinizle bir mantık bütünlüğü içerisinde tamamlayınız.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ:

DİNLEME/ İZLEME İÇİN BELİRLENEN İKİ AMAÇ VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 24 TOPLAM: 0? FANTASTİK	TOPLAM ETKİNLİK 251/5	1. ve 2. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK AMAÇ.1: 4 AMAÇ.2: 1
YEDİNCİ SINIF				

5.6. Amaç İçin Yedinci Sınıf Çalışma Kitabında Etkinlik Örnekleri

AMAÇ: 1. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
Siz hangi kahraman yerinde olmak isterdiniz neden?
Kendinizi Muhsin Çelebi'nin yerine koyarak elçilik görevinden sonraki duygu ve düşüncelerinizi ifade ediniz.
Okuduğunuz hikâyenin yazarı siz olsaydınız bu hikâye için nasıl bir başlık belirlerdiniz?
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ:

DİNLEME/ İZLEME İÇİN BELİRLenen İKİ AMAÇ VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

SEKİZİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 25 TOPLAM: 0? FANTASTİK METİN	TOPLAM ETKİNLİK 217/ 7	1. ve 2. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK AMAÇ.1: 6 AMAÇ.2: 1
-----------------	------------------	--	------------------------------	--

5.7. Amaç İçin Sekizinci Sınıf Çalışma Kitabında Etkinlik Örnekleri

AMAÇ: 1. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
George Graham dükkânını tanıtmak için bir reklam filmi çektiirmek istiyor.

Reklam metnini yazdırmak için size başvurduğunu düşününüz. Metinde anlatılan hikâyeden de yola çıkarak George Graham’a bir reklam metni yazınız.
Dinlediğiniz anıyla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız? a. Aynı durumla siz karşılaşılsaydınız neler yapardınız? b. Siz olsaydınız böyle bir yardım kampanyasına nasıl katılırdınız? c. Siz nasıl bir yardım derneği kurmak isterdiniz?
Okuduğunuz metinden alınan parçaya göre; Siz olsaydınız nasıl çözüm yolları bulurdunuz?
Siz olsaydınız aşağıdaki hayvanların neslini korumak, geliştirmek ve bakımını yapmak için neler yapardınız?
Siz olsaydınız bu metni kendi ifadenizle nasıl kurgulardınız?
Ali ve Oya ilköğretim 8.sınıf öğrencileridir. Onlar kendilerine uygun sanat ve bilim etkinliklerine izleyici olarak katılacaklardır. Siz onların yerinde olsaydınız aşağıdaki faaliyetlerin hangisini izlerdiniz?
MEB’İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ:
<i>AMAÇ: 2. Dinlediklerinin/İzlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.</i>
Hikâyenin sonunu yeniden kurgulayarak yazınız.
MEB’İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: ‘Kafdağı’na yolculuk’: Bir masal dinlenerek çalışma kağıtları doldurulur. Masalın sonu değiştirilerek yeniden kurgulanır.

5.7.1. Konuşma Öğrenme Alanı

Konuşma öğrenme alanı için MEB kazanım- amaçlarda birçok etkinlik örneğine ver vermiştir. Bunlar da aşağıda konuşma alanı için MEB'in etkinlik örnekleri tablosunda yer almaktadır. Örnek konuşma etkinliklerine bakıldığında,

“Hayallerim ve Ben”

“Bir kuş olsaydım”

“Yerine geçme”

“Ah bir bakan olsam”

“Bana bir masal anlat” gibi konularda öğrencilerin konuşması beklenmektedir. Çalışma kitabında konuşma ile ilgili hiçbir etkinlik yoktur. Örneğin: “Hayallerim ve Ben” konusuyla ilgili bir konuşma yapınız, düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız gibi. Konuşma öğrenme alanının uygulanışı tamamen öğretmen inisiyatifinde kalan bir alan olmuştur. Kazanım ve amaçlarda yer verilmiş uygulanışı öğretmene bırakılmıştır.

Konuşma öğrenme alanı için etkinlik örnekleri de aslında fantastik türü destekler. Bu tür metinle çok az sayıda karşılaşılan öğrenciden hayal kurması, bir kuşun, bakanın yerine geçmesi, onlar gibi düşünebilmesini istemek de diğer bir tartışma konusudur.

5.7.2. Öğrenme Alanı: Konuşma Amaç ve Kazanımları

Konuşma Amaç ve Kazanımlarında Fantastik Türe (hayal etme, yaratıcı düşünme, eleştirme...) Göre Belirlenen Amaçlar

Amaç ve Kazanımlar:

Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder.

Konuşma alanında belirlenen bu amaca 5,6,7,8. sınıflar çalışma kitaplarında yer verilmemiştir. MEB'in bu amaç için belirlediği etkinlik örnekleri aşağıda gösterilmiştir.

KONUŞMA AMAÇ VE KAZANIMLARI
KONUŞMA İÇİN BELİRLENEN TOPLAM AMAÇ: 46
FANTASTİK TÜRE UYGUN TOPLAM OKUMA AMACI : 0
BEŞİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Konuşma</i> İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 335/0
ALTINCI SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Konuşma</i> Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 228/0
YEDİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Konuşma</i> Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/Çalışma k. görülen 251/0
SEKİZİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Konuşma</i> Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 217/0

KONUŞMA ÖĞRENME ALANI İÇİN MEB'İN ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

“Hayallerim ve Ben”’: Hayallerini gerçekleştiren bir kişinin hayatı araştırılarak anlatılır. Öğrencilerden kendi hayallerini anlatmaları istenir.
“Bir Kuş Olsaydım!”: Öğrenciler kendilerini bir kuş olarak hayal ederler. Nereye ve kimin yanına gitmek istediklerini sebepleriyle anlatırlar.
Rüya anlatma: Rüyalar hakkında konuşulur.
“Yerine Geçme”’: Öğretmen tarafından olaya dayalı bir konu seçilerek sınıfta anlatılır. Öğrenciler “Ben olsaydım....” düşüncesinden hareketle olayı kendine göre yeniden yorumlar.
“Ah Bir Bakan Olsam”’: Bir okul açılışında konuşma yapmak üzere öğrencilerden birkaçı Milli Eğitim Bakanı rolünü üstlenir. Öğrenciler, bakan rolünü alan öğrenci sayısı kadar gruplara ayrılır. Bu gruplar, bakanın ekibi olarak belirledikleri herhangi bir konuda konuşma metni hazırlarlar. Bakan rolünü ve konuşmasını en güzel yapan öğrenci ekibi

ödüllendirilir.
“Bana Bir Masal Anlat”’: Masal anlatma yarışması düzenlenir.
“Zaman Tüneli”’: Tarihteki veya günümüzdeki ünlüler ile hayali bir sohbet yapmak amacıyla iki öğrenci seçilir.

5.7.3. Okuma Öğrenme Alanı

Okumanın birçok nedeni, birçok amacı olabilir. Nedeni ve amacı her ne olursa olsun, eleştirel düşünmeye, çok yönlü bakış açıları geliştirmeye, kendini ve dünyayı anlamaya, yorumlamaya giden en etkili yol okumadır (2010: 9). Okuma, bireyin kendini yenilemesi, sınırlarını zorlaması, evrenselliğe ulaşması için vermiş olduğu ulvi bir mücadeledir (2008: 219). Okuma süreci, bilişsel ve duyuşsal süreçlere dayalı, karmaşık, (1990: 12) zihinsel derinliği olan bir edimdir. Zihnin gelişimine en büyük katkıyı sağlayan beceri olan okuma (2007: 117), metindeki anlamın yapılandırılması, yorumlanması gibi eylemler okuma sürecinde anlama ve anlamı yapılandırmaya yönelik bazı zihinsel etkinliklerdir (2011: 135).

Bireyler yeni bilgilere ulaşmak için okumalarını, çeşitli okuma kaynaklarından (kitap, gazete, dergi, dijital ortamlar, vb.) yapmaktadırlar (Özbay, 2007: 4). Bu okuma kaynakları, bir yandan insanların yaşamlarını kolaylaştırırken diğer yandan onların gereksiz, yanlış veya eksik bilgiyle karşı karşıya kalmalarına yol açabilmektedirler. Bu nedenle insanların dışarıdan aldıkları bilgiyi olduğu gibi kabul etmek yerine sorgulaması, eleştirmesi, bilginin doğruluğunu araştırması gerekmektedir. Bu sebeple, eleştirel okuma önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Özensoy, 2012).

Okuma öğrenme alanında okunan metnin eleştirel düşünmeye açık, yorumlama becerisi katabilen, çok yönlü bakış açısı kazandıran gibi özelliklere sahip olması önemlidir. Türkçe öğretiminde fantastiğin önemi bölümünde de değinildiği gibi okullarda kullanılan

kitaplardaki metinler çağın takip edebilmelidir. Gelişen yeni türlere yer vermelidir. Günümüzde fantastik tür kitaplara, sinema filmlerine konu olmuş 2000’li yılların önemli bir türü haline gelmiştir. 5,6,7,8. sınıflar kazanım-amaçlarında bu türün sağladığı hayal etme, kendini yerine koyma, eleştirel düşünme vb. gibi amaçlara neredeyse yok denilecek derecede az yer verilmiştir. Ders kitaplarında bu türe ait metinlerin sayısı bir ya da ikidir. Yedinci sekizinci sınıftaysa fantastik unsurların geçtiği metinler olsa da başlı başına fantastik bir metin yoktur.

ÖĞRENME ALANI: OKUMA AMAÇ VE KAZANIMLARI

Konuşma Amaç ve Kazanımlarında Fantastik Türe (hayal etme, yaratıcı düşünme, eleştirme...) Göre Belirlenen Amaçlar

AMAÇ.1 :*Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar. (DİNLEME/İZLEME de yer verildi.)*

AMAÇ.2: *Metnin öncesine ve/veya sonrasına ait kurgular yapar. (DİNLEME/İZLEME de yer verildi.)*

AMAÇ. 3: *Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.*

OKUMA ÖĞRENME ALANINDAN FANTASTİK TÜRE UYGUN AMAÇLAR VE KAZANIMLARDA YER VERİLEN ANCAK ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİĞE YER VERİLMEYEN AMAÇLAR
Amaç: Okuduklarını kendi hayatı ve gündelik hayatla karşılaştırır.

Okuduklarını kendi hayatı ve gündelik hayatla karşılaştırır.

1.ve 2. amaç dinleme/izleme amaç ve kazanımlarında incelendiğinden okuma kazanım ve amaçları bölümünde amaç 3 ve amaç 4’e çalışma kitaplarında yer verilme sıklığına bakılacaktır.

OKUMA AMAÇ VE KAZANIMLARI
OKUMA İÇİN BELİRLENEN TOPLAM AMAÇ: 46
FANTASTİK TÜRE UYGUN TOPLAM OKUMA AMACI : 4

BEŞİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Okuma</i> İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 335/
ALTINCI SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Okuma</i> Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 228/
YEDİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Okuma</i> Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/Çalışma k. görülen 251/
SEKİZİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun <i>Okuma</i> Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 217/

<i>OKUMA KAZANIMLARINDAN FANTASTİK TÜRE UYGUN AMAÇLAR VE KAZANIMLARDA YER VERİLEN ANCAK ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİĞE YER VERİLMEYEN AMAÇLAR</i>
Amaç: Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur. Amaç: Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir. Amaç: Okuduklarını kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır.

AMAÇ. 3 : Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.

OKUMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

BEŞİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 8	TOPLAM METİN 33	TOPLAM ETKİNLİK 335	3. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 6
---------------	------------------	--------------------	---------------------------	---

**OKUMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA
KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI**

**3.AMAÇ İÇİN BEŞİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK
ÖRNEKLERİ**

AMAÇ. 3 : Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz. Karikatürde anlatılanlara ilişkin düşüncelerinizi yazınız.
Soruları aşağıdaki fotoğrafa göre cevaplayınız.
Aşağıdaki karikatürde ne anlatılmak istediğini yazınız.
Karikatürde anlatılmak istenen düşüncüyü yazınız.
Metnin görsellerini anlatan bir paragraf yazınız.
Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz. Fıkranın ve Nasrettin Hoca heykelinin size düşündüklerini anlatan bir hikâye yazınız.
MEB’İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: -

**OKUMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA
KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI**

ALTINCI SINIF	TOPLAM TEMA 8	TOPLAM METİN 33	TOPLAM ETKİNLİK 335	3. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 8
---------------	------------------	--------------------	------------------------	--

3.AMAÇ İÇİN ALTINCI SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK
ÖRNEKLERİ

AMAÇ. 3 : Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
Aşağıdaki görsellerden okuduğunuz şiirle ilgili olanları işaretleyerek yorumlayınız.
Aşağıdaki afişler size neyi çağrıştırmaktadır. Afişlerle ilgili, duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir deneme yazınız.
Etkinlikte verilen fotoğrafları inceleyiniz. Fotoğraflarda gördüklerinizi birer cümle ile yazınız ve anlatınız.
Haritadaki yerlerin altına ilgili oldukları görsellerin numarasını yazınız.
Karikatürde anlatılmak istenenleri yanlarındaki noktalı yerlere yazınız.
Aşağıdaki yüz ifadelerinin hangi duyguları yansıttığını anlatınız. Boş olan yüze istediğiniz ifadeyi çizin.
Karikatürde anlatılanları yazınız.
Afişlerdeki görselleri inceleyerek size düşündürdüklerini yazınız.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: -

**OKUMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA
KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI**

YEDİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 24 TOPLAM: 0? FANTASTİK METİN	TOPLAM ETKİNLİK 251	3.AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK AMAÇ.3: 12
---------------	------------------	---	---------------------------	--

3.AMAÇ İÇİN YEDİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK

ÖRNEKLERİ

AMAÇ. 3 : Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
Aşağıdaki görsellerde anlatılmak isteneni yorumlayarak düşüncelerinizi ilgili yerlere yazınız.
Aşağıdaki fotoğrafları inceledikten sonra fotoğrafların içeriklerine göre onlara uygun isimler veriniz.
Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Dinlediğiniz hikâye ile ilgili olan görsellere işaret koyunuz.
Görsellerle ilgili duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir deneme yazınız.
Aşağıdaki karikatürde neler anlatıldığını yazınız.
Aşağıdaki afişte gördüklerinizi yazınız.
Hikâyede anlatılan olaylara göre aşağıdaki resimlere sıra numaraları veriniz.
Aşağıdaki karikatürde gördüklerinizi dinlediğiniz hikâyeyeyle ilişkilendirerek yazınız.
Aşağıdaki afişleri inceleyiniz. Afişlerde gördüklerinizi yazınız.
Aşağıdaki resimleri inceleyiniz Resimlerin altındaki kutucuklara metindeki olayların oluş sırasına göre numara yazınız.
Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Resmin sizde bıraktığı duygu ve düşünceden hareketle bir hikâye yazınız.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: -

**OKUMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA
KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI**

SEKİZİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 25 TOPLAM: 0? FANTASTİK METİN	TOPLAM ETKİNLİK 217/ 6	3.AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 6
-----------------	------------------	---	-------------------------------	--

3.AMAÇ İÇİN SEKİZİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK

ÖRNEKLERİ

AMAÇ. 3 : Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
Aşağıdaki cümlelere hâkim olan duyguları, verilen yüz ifadelerinin altına yazınız.
Fotoğraftaki sanat ve zanaatların ismini yazıp fotoğrafta gördüklerinizi kısaca yazınız.
Aşağıdaki görsellerden hangileri okuduğunuz metinle ilgilidir.
Aşağıdaki resim size neler çağrıştırmaktadır. Resimle ilgili, duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir yazı yazınız.
Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu görseller hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.
Aşağıdaki resimde hangi duygular anlatılmaktadır.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: -

1. ÖĞRENME ALANI: YAZMA AMAÇ VE KAZANIMLARI

YAZMA AMAÇ VE KAZANIMLARINDA

FANTASTİK TÜRE (hayal etme, yaratıcı düşünme, eleştirme...) GÖRE BELİRLENEN AMAÇLAR

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.

AMAÇ. 5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

YAZMA AMAÇ VE KAZANIMLARI
YAZMA İÇİN BELİRLENEN TOPLAM AMAÇ: 46
FANTASTİK TÜRE UYGUN TOPLAM OKUMA AMACI: 2
BEŞİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Yazma İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 335/
ALTINCI SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Yazma Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 228/
YEDİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Yazma Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/Çalışma k. görülen 251/
SEKİZİNCİ SINIF Çalışma Kitabında Fantastik Türe Uygun Yazma Amaçları İçin Toplam Etkinlik Sayısı: Toplam etkinlik/ Çalışma k. görülen 217/

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.

	TOPLAM TEMA 8	TOPLAM METİN 33	TOPLAM ETKİNLİK 335/6	4. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 3
BEŞİNCİ SINIF				

4.AMAÇ İÇİN BEŞİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.
Metinde size ilginç gelen bir bölümü zihninizde canlandırarak resmini çiziniz.
Şiirin size ilginç gelen bir bölümünü zihninizde canlandırınız. Aşağıda bölümü anlatan bir resim çiziniz.
Kavramla (Heykel) ilgili bir resim çiziniz.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: -

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.

ALTINCI SINIF	TOPLAM TEMA 8	TOPLAM METİN 33	TOPLAM ETKİNLİK 335	4. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 0
---------------	------------------	--------------------	------------------------	---

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.

YEDİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 24 TOPLAM: 0? FANTASTİK METİN	TOPLAM ETKİNLİK 251	4.AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK AMAÇ.4: 1
---------------	------------------	---	---------------------------	---

4.AMAÇ İÇİN *YEDİNCİ SINIF* ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler
Yazdığınız hikâyede en beğendiğiniz bölümü anlatan bir resim yapınız.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: -

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.

SEKİZİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 25 TOPLAM: 0? FANTASTİK METİN	TOPLAM ETKİNLİK 217/ 1	4.AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 1
-----------------	------------------	--	------------------------------	--

4.AMAÇ İÇİN *SEKİZİNCİ SINIF* ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK

ÖRNEKLERİ

AMAÇ.4: Yazdığı metni görsel materyallerle destekler
Siz nasıl bir yardım derneği kurmak isterdiniz?Bu dernek için bir amblem tasarlayınız.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: -

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ. 5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

BEŞİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 8	TOPLAM METİN 33	TOPLAM ETKİNLİK 335/ 2	5. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 4
---------------	------------------	-----------------------	------------------------------	--

AMAÇ İÇİN BEŞİNCİ SINIF ÇALIŞMA KİTABINDA ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

AMAÇ. 5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.
Okuduğunuz metinde geçen olağanüstü olayları yazınız.
Okuduğunuz hikâyede gerçek olan unsurlarla hayal ürünü olan unsurları yazınız.
Gerçek ve hayal ürünü olan unsurları yazınız.
Hikâyedeki hayal ürünü olayları yazınız.
MEB'İN BU AMAÇ İÇİN ETKİNLİK ÖRNEĞİ: “Ben Büyüyünce”: Hayal edilen mesleğe yönelik tasarılar yazar.

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ. 5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

ALTINCI SINIF	TOPLAM TEMA 8	TOPLAM METİN 33	TOPLAM ETKİNLİK 335	5. AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 0
---------------	------------------	--------------------	---------------------------	---

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ. 5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

YEDİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 24 TOPLAM: 0? FANTASTİK METİN	TOPLAM ETKİNLİK 251	5.AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK AMAÇ.5: 0
---------------	------------------	--	---------------------------	--

YAZMA İÇİN BELİRLENEN AMAÇLAR VE ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ÜNİTELERE DAĞILIMI

AMAÇ. 5: Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimleri yazarak ifade eder.

SEKİZİNCİ SINIF	TOPLAM TEMA 6	TOPLAM METİN 25 TOPLAM: 0? FANTASTİK METİN	TOPLAM ETKİNLİK 217/	5.AMACA YER VEREN TOPLAM ETKİNLİK 0
--------------------	------------------	--	----------------------------	--

SONUÇ

Ana dilimiz Türkçenin gücü, zenginliği, birleştirici rolü ve dünya üzerindeki Türk varlığının sürekliliği açısından düşünüldüğünde Türkçenin devamlılığı ancak iyi bir ana dil eğitiminin verilmesinden geçer. Sadece dünya üzerindeki rolü değil ülkemizde de dilimizin iyi bir iletişim aracı olabilmesi, milli birlik ve beraberliğimizi sağlayabilmesi, bu dili iyi kullanan bireylerle mümkündür. Dilinin bilincinde olan, dili doğru kullanan, ana dilini koruyan, geliştiren bireyler yetiştirmekte okullarımızda verdiğimiz Türkçe eğitimlerinden geçmektedir.

İyi bir ana dili eğitimin de kullanılan araç olan kitaplar da Türkçe eğitiminde ayrı bir öneme sahiptir. Bu kitaplar öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun, gelişen ve değişen dünyayla uyumlu özellikte olmalıdır. İlköğretim 5,6,7,8 de okutulan kitaplara bakıldığında yer verilen metinler genellikle öğretici, ders çıkarıcı ya da belirli konularda bilgilendirici niteliktedir. Dünyadaki gelişen teknoloji, yaşanan ve dünyayı derinden sarsan olaylar ve bunun karşısında değişen insan tipi göz ardı edilmiştir. Modern dünyayla birlikte yalnızlaşan bu dünyanın sıkıntılarından, her gün haberlerde onlarca can sıkıcı haber gören insan, kendine ayrı dünyaların kapılarını kendi yalnız aleminde açmaktadır. İnsandaki bu değişim edebiyat dünyasına yeni türleri getirmiştir. Artık okuma rekorları kıran Harry Potter çılgınlığı vardır. İnsan bilmediği ancak hayal edip gündelik hayatın sıkıntılarından kurtulabildiği yeni türlere yönelmiştir. Okul kitapları ise bu dünyanın dışında kalmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin ilgisini de çekmemektedir. Görsel medya da değişimler söz konusudur. 60'lı, 70'li yıllardaki Ayşecik, Sezerik, Ömercik gibi çocuk tipleri günümüzde artık görülmemektedir. Değişen türler gibi değişen çocuk algısı da söz konusudur. Çocuk günümüzde ekonomik açıdan tüketimin hedefi durumundadır ve çocuklara özel bir edebiyat ortaya çıkmıştır. Dünyanın çocuklara bakış açısının bile değiştiği bir dönemde okullarda yer alan ders kitaplarının bu değişime ayak uyduramadığı söylenebilir.

İşte günümüz insanını derinden etkileyen tür Fantastik türüdür. Günümüz popüler çocuk romanları dediğimizde özellikle fantastik kurgulu romanlar ön plana çıkmaktadır.

“ Fantastiğin ön plana çıkması üzerinde durulması gereken bir gerçekliktir. Tüm dünyada bu tür kitapların en çok satan kitaplar olması içinde yaşanan sosyolojik

gerçekliğin bir yansımasıdır. Sanal bir dünya ile çok fazla karşılaşan ve bu dünya içinde her türlü olumlu olumsuz bilgiye görsel ve işitsel olarak ulaşabilen çocuk, kendi gerçekliği içinde korkulara da sahip olmaktadır. Günümüz çocuğunun en önemli sorunlarından olan yalnızlık, yarışma zorunluluğu onu, kendi dünyasında tek başına ve çaresizliğe itmekte, bu durumda kendisine sunulan fantastik dünyanın kahramanlarıyla özdeşleşme yolunu seçmektedir.”

Fantastik değişen hayat ve yaşam şekli sonucunda ortaya çıkmıştır. Dışarıda oyun oynayamadan büyüyen bir nesil, uğraşı alanı olarak interneti seçmiş ve yalnızlaşmış ancak kendini farklı dünyalara götürebilecek bir tür olan fantastiğe yönelmiştir. Dünya da gelişmeler böyleyken okul kitaplarındaki metinler öğrencilerin ilgisini çekmemektedir. Fantastik türün zamanın bir getirisi olması dışında faydaları da var mıdır?

‘Fantastik okura fiziki dünyada tanık olması mümkün olmayan durum ve olaylar göstererek onu aslında bilinçdışına dair bir yolculuğa davet eder ve bu yolculuk çoğu zaman “öteki” ile yüzleşmeyi kaçınılmaz kılar. Fantastik tür olarak kabul edilen metinler, okuru içinde bulunduğu zaman ve mekândan uzaklaştırarak tekinsizin atmosferine çeker; ona korkularıyla, imkansız arzularıyla karşılaşabileceği benzersiz, eşsiz, belirsizlik ve gizemle dolu tekinsiz bir öteki dünya vaat eder. Bu dünya kimi zaman ikincil bir dünya olarak kurgulanır kimi zaman da yaşanan dünya içinde oluşturulur. İkincil bir dünya şeklinde kurgulanmış ya da nesnel dünyaya müdahale şeklinde oluşturulmuş olması okurun yaşayacağı deneyimi değiştirmez; okur fantastik bir anlatı sayesinde kendine ve yaşama dair yeni bir anlamlandırma alanıyla tanışmış olur”. (Todorov,2004).

Görüldüğü gibi fantastik metin türü, okuyucusuna farklı bir dünyanın kapılarını aralarken ondan bir katılım bekler, bu katılım zihinsel bir katılımdır. Okurun kendisini ve dünyayı sorgulamasını sağlar. Var oluşa dair tüm ön kabulleri yeniden düşündürür. “Ben kimin niye bu dünyadayım, neyi, nasıl ve ne kadar bilebilirim?”

İlköğretim 5,6,7,8 Türkçe ders kitaplarında fantastik metin türüne neredeyse hiç yer verilmemesinin yanı sıra, amaç ve kazanımlarda da “hayal etme, kendini yerine koyma, eleştirel düşünebilme...” gibi bazı maddelere yer verilmiştir. Ancak bu özellikleri taşıyan fantastik metin türüne kitaplarda yer verilmemiştir. Amaç kazanımlarda “duygu, düşünce, hayal ve izlenimleri ifade etme, kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar” gibi öğrencilerin üst düzey düşünmelerini

sağlayacak amaç ve kazanımlara uyacak metin sayısı oldukça az olduğu gibi bu tür kazanım ve amaçların sayısı da azdır.

İlköğretim 5,6,7,8 Türkçe çalışma kitaplarına bakıldığında da yer verilen etkinliklerin niteliği de bu öğretim programlarından sonra öğrencilerde olması beklenen kazanımlarla paralel olduğunu söyleyemiyoruz. Etkinliklerin çoğunda metinden çıkarılacak sorulara yer verilmiştir. Okul kitaplarının gelişim ve değişimlere açık olması, değişen insanın göz önüne alınması okul kitaplarının genel yapısını değiştirebilir. Değişime açık olan okul kitapları dünyadaki gelişmelerle birlikte ortaya çıkan yeni türlere de yer verebilecektir. Bu da öğrencilerin ders kitaplarına bakış açısını değiştirecek, ders kitapları da öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecektir. Fantastik türün daha sık yer aldığı ders kitaplarında da bu metinlere bağlı üst düzey düşünmeyi sağlayabilecek etkinlik sayısı da artacaktır.

KAYNAKLAR

- Aksan,D.2004.*Dilbilim ve Türkçe Yazıları*.Multilingual yayınları.
- Aslan,P.2011. *Spiritüalizm, Materyalizm ve Fantastik Üzerine Farklı Bir Hüseyin Rahmi Gürpınar Anlatısı: Ölümler Yaşıyor Mu?*. Turkish Studies-İnternational Periodical For The Languages and History Of Turkish or Turkic: 637-644.
- Başar,S.,Köken,S.Z.2013.*İlköğretim 5.Sınıf Türkçe ders kitabı*.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Başar,S.,Köken,S.Z.2013 *İlköğretim 5.Sınıf Türkçe Çalışma Kitabı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Baş,B.2012. *Türkçe Programına Sözlü ve Yazılı Kültür Temelli Bir Eleştiri*. Kastamonu Eğitim Dergisi. İlköğretim: 271-290.
- Cemiloğlu,M. 2009.*İlköğretim okullarında Türkçe eğitimi*.Alfa aktüel.
- Coşkun,E. ve Taş, S.2008. *Ders kitaplarına metin seçimi açısından Türkçe öğretim programlarının değerlendirilmesi*.Mustafa Kemal üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi: 60-72.
- Demir,C ve Yapıcı,M. 2007.*Ana dili olarak Türkçenin öğretimi ve sorunları*.Sosyal bilimler dergisi:178-191.
- Durukan,E.2008. *İlköğretim İkinci Kademe(2005) Türkçe Dersi Öğretim Programında Genel Amaçlar-Hedef/Kazanımlar İlişkisi*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi-The Journal of İnternational Social Research: 151-158.
- Ertekin, A.2007. *Fantastik Yazın Nedir?* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi: 35-46.
- Ertem,C.2003. *Fantastik edebiyat ve aşkı giyinen adam*.Edebiyat ve eleştiri:73.
- Güleryüz,H.2006.*Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*.Pagem yayıncılık.
- Güneş,F.2013.*Türkçe öğretiminde metin seçimi*. Ana dili eğitimi dergisi:1-12.
- Güzel,A. ve Karadağ,Ö. 2013. *Anlatma Becerileri Açısından Türkçe Dersi Eğitim Programı (6,7,8. sınıflar)'na Eleştirel Bir Bakış*, Ana Dili Eğitim Dergisi: 45-52.

Girard,R.2001.***Romantik Yalan ve Romansal Hakikat***.Metis yayınları.

İşkodralı,M.E.2013.***Don Kişot bir şövalye üzerine fantastik çeşitlemeler***.Trakya üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü:19-28.

Karaalioğlu, S.K.,1969 **Ansiklopedik Edebiyat Sözlüğü**, İnkılâp ve AkaKitabevleri, İstanbul.

Komisyon,2013.***İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı***.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Komisyon,2013.***İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Öğrenci Ders Kitabı***.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Komisyon,2013.***İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Öğrenci Ders Kitabı***.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Komisyon,2013.***İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı***.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Komisyon,2013.***İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Öğrenci Ders Kitabı***.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Komisyon,2013.***İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı***.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları

Mert,E.2011. **8.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Metinsellik Ölçütlerine Uygunlukları**. Dil Dergisi:9-21.

Meydan Larousse, Meydan Yayınları, c. 4, İstanbul 1973.

Neydim,N.2004.***Popüler Çocuk Kitapları ve Medyasının Çocuk Kültürüne Etkilerine Sosyolojik Gerçeklikler Açısından Bakış***.Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi Popüler Kültür ve Gençlik Sayısı: 57.

Özkırımlı. A, 1984.**Türk Edebiyatı Ansiklopedisi**, c. 4, Cem Yayınevi, İstanbul

Özön, M. N.1954.**Edebiyat ve Tenkit Sözlüğü**, İnkılâp Yayınevi, İstanbul

Sinan, A.,ve Demir S.2011. **İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Anlatısal Metinlerin Yapı Özellikleri ve Programa Uygunluğu** Turkish Studies-

İnternational Preodical For The Languages,Literature and History Of Turkish Volume: 1149-1167.

Tekin,M.2010.***Roman Sanatı***. Ötüken Yayınları.

Todorov,T.2004.Fantastik.Metis Yayınları.

Toyman,Y.Ö.2011. ***Nazlı Eray'ın roman dünyasında düşsü ve büyüğü gerçekliğin kurgusu ile fantastik unsurlar.***

Tuncer, Ö,Ç.2010.***Türkçe Dersinde Üst Düzey Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesi***. Cito Eğitim ve Uygululama: 34-49.

Turan,S.,A.2006. ***İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Anlatısal Metinlerin Yapı Özellikleri Ve Programa Uygunluğu***.Fırat üniversitesi doğu Anadolu bölgesi araştırmaları dergisi: 76

Türkçe Sözlük. 1988. Türk Dil Kurumu, Ankara

Türkçe Sözlük, Dil Derneği, Ankara 1998.

Uğur, V. 2010. ***Türk Edebiyatında Fantastik Roman***.Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi: 133-154.

Yıldırım,E.,ve Er, O.***Türkçe Dersi Öğretim Programı Dinleme/İzleme Alanı Amaç ve Kazanımlar Boyutunun Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi***.Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi: 231-250.

Yılmaz,E.,B.2011. ***Geceye Söylenen Masallar Fantastik Anlatılarda Gerçeküstünün İşlevi***.Turkish Studies-İnternational Preodical For The Languages And History Of Turkish Or Turkic: 1315-1328.

Yılmaz,Z. 2006.. ***Fantastik Edebiyata Genel Bir Bakış- Stefano Benni ve Stranalandia***. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi : 127-142.